

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De Arbeidsongevallenwet en de Tijdelijke Bedienden van Staat, Provincie en Gemeente

Met een hardnekkigheid een betere zaak waardig, pleiten de vertegenwoordigers van sommige openbare besturen nog steeds dat de Arbeidsongevallenwet van 24 December 1903 niet van toepassing is op de tijdelijke bedienden van staat, provincie en gemeente.

Wij schrijven met opzet « sommige », daar, voor zover ons bekend is, overwegend in aantal zijn de openbare besturen en overheidsdiensten die deze wet immer op hunne tijdelijk personeelsleden hebben toegepast, en aanvaarden dat sedert de wijziging gebracht aan artikel 1 der Arbeidsongevallenwet door de Besluitwet van 9 Juni 1945, betreffende de toepasselijkheid dezer wet op de « tijdelijken » geen twijfel meer kan bestaan.

Er heerst nochtans nog altijd een zekere verwarring dienaangaande, en in een recente « Algemene instructie omtrent de arbeidsongevallen » dd. 31 Januari 1955, uitgaande van de diensten van het Algemeen Bestuur, wordt nog gezegd dat de Arbeidsongevallenwet niet ambtshalve van toepassing is op de tijdelijke bedienden van de staat, doch slechts in zover artikel 11 van het Regentsbesluit van 30 April 1947, houdende statuut van het tijdelijk personeel, er naar verwijst.

Wij menen dat deze stelling van het Centraal Bestuur in strijd is met de wet, en wij zullen trachten aan te tonen dat, in de huidige stand van de wetgeving, al de tijdelijke bedienden van staat, provincie en gemeente onbetwistbaar onder het toepassingsgebied der Arbeidsongevallenwet vallen.

Daar de tijdelijke bedienden van de staat, in tegenstelling tot deze van provincie en gemeente, een reglementair statuut bezitten, namelijk het statuut van 30 April 1947, zullen wij, na het gestelde probleem in het algemeen te hebben behandeld, enkele slotbeschouwingen wijden aan artikel 11 van dit statuut met betrekking tot de Arbeidsongevallenwet.

* * *

Het oorspronkelijk artikel 1, alinea 2, der Arbeidsongevallenwet van 24 December 1903 werd twee maal principieel gewijzigd : een eerste maal door de Wet van 18 juni 1930, houdende herziening van de wetgeving op de vergoeding der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen, en een tweede maal door de Besluitwet van 9 Juni 1945 tot wijziging van sommige bepa-

lingen der wetgeving betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen. (1)

Er zijn derhalve, betreffende het toepassingsgebied der wet inzake bedienden, chronologisch drie regimes te onderscheiden :

1. het regime ingevoerd door de Wet van 24 december 1903.
2. het regime ingevoerd door de Wet van 18 juni 1930.
3. het regime ingevoerd door de Besluitwet van 9 juni 1945.

Een nader onderzoek dezer verschillende regimes zal aantonen dat alleen onder het stelsel der Wet van 18 juni 1930 twijfel mogelijk was over de toepasselijkheid der wet op de tijdelijke bedienden van staat, provincie en gemeente.

Dat deze twijfel echter uitgesloten is zowel onder het oorspronkelijk stelsel der wet, waarbij alle beambten van staat, provincie en gemeente, zo vaste als tijdelijke, die aan de door de wet gestelde voorwaarden voldoen, aan de wet onderworpen zijn, als onder het stelsel ingevoerd door de Besluitwet van 9 juni 1945, waarbij alle bedienden van staat, provincie en gemeente, van openbare instellingen en instellingen van openbaar nut, die niet beheerst worden door een wettelijk pensioenstatuut of een door de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg goedgekeurd reglement, waarbij hun gelijkaardige rechten als de bij de wet op de bediendenpensioenen voorziene verleend worden, onder toepassing der Arbeidsongevallenwet vallen.

1. Het regime der wet van 24 december 1903.

De oorspronkelijke tekst van artikel 1, alinea 2, der wet luidde :

« met werklieden worden gelijkgesteld leergasten, zelfs » wanneer zij geen loon trekken, alsmede beambten die, » ter oorzaak van hunne rechtstreekse en onrecht- » streekse deelneming aan de arbeid, blootstaan aan » dezelfde gevaren als de werklieden en wier jaarwedde » door de verbintenis bepaald, 2.400 fr. niet te boven » gaat ». (2).

Algemeen wordt aangevaard dat het toepassingsgebied der wet zich uitstrekt tot al de beambten — ook de beambten van staat, provincie en gemeente, zowel vaste

als tijdelijke — die aan de vier volgende voorwaarden voldoen :

1. werkzaam zijn in een der in artikel 2 der wet vermelde openbare of bijzondere ondernemingen.
2. rechtstreeks of onrechtstreeks deelnemen aan de arbeid.
3. blootstaan aan dezelfde gevaren als de werklieden.
4. een jaarwedde hebben die 2.400 fr. niet te boven gaat.

Dat de bedienden van staat, provincie en gemeente onder het toepassingsgebied der wet vallen wordt op dit ogenblik door niemand in twijfel getrokken : de tekst der wet is algemeen en spreekt van « al de beambten » zonder enig onderscheid, en artikel 2 der wet vermeldt naast private ook openbare ondernemingen ; al de beambten dezer openbare ondernemingen zijn derhalve aan de wet onderworpen, indien ze aan de hoger gestelde voorwaarden beantwoorden.

Dit blijkt trouwens klaar en duidelijk en op ondubbelzinnige wijze uit de geschiedenis van de totstandkoming der wet.

In zitting van 14 mei 1903 had de heer Buyl, lid der Kamer van Volksvertegenwoordigers, het beperkende cijfer der jaarwedde bestreden, en voorgesteld het toepassingsgebied der wet uit te breiden — zoals dit voor de arbeiders het geval was — tot al de bedienden en al de ambtenaren, zonder beperking van jaarwedde. (3)

Het achtbaar lid kon vooral moeilijk aanvaarden dat, onder bepaalde omstandigheden, een ambtenaar met geringer bezoldiging en minder jaren dienst een voordeliger toestand zou bekomen dan zijn collega met hoger bezoldiging en meer jaren dienst, die door het beperkende cijfer der jaarwedde uit het toepassingsgebied der wet gesloten was. (4)

De verslaggever, de heer Van Cleemputte, antwoordde hierop dat de voorgestelde wijziging volstrekt in strijd was met de geest en met gans de economie der wet, die dekking van het « arbeidsrisico » beoogde, en als zodanig kon worden beschouwd als een complement van de wet van 10 maart 1900 op het arbeidscontract : « Ce sont deux innovations graves. Nous élaborons une loi qui sera applicable aux ouvriers compris dans la loi sur le contrat de travail. Or, la loi sur le contrat de travail ne s'applique ni aux employés, ni surtout aux employés de l'Etat comme tels qui sont des fonctionnaires. » (5)

Deze laatste woorden hadden bij sommige leden der Kamer twijfel doen ontstaan over de toepasselijkheid der wet op de ambtenaren.

Op de uitdrukkelijke vraag van de heren Buyl en Lemonnier of de staatsbeambten overeenkomstig artikel 1, alinea 2, der wet met de werklieden mochten gelijkgesteld worden, antwoordde de heer Francotte, toenmalig Minister van Nijverheid en Arbeid : « Bien entendu en tant qu'ils participent directement au travail ». (6)

De volgende dag, in de zitting van 15 mei 1903, legde de heer Liebaert, toenmalig Minister van Spoorwegen en Posterijen, hierover de volgende verklaring af :

« Messieurs, l'honorable rapporteur disait, en séance » d'hier, qu'en principe la loi est faite pour les seuls » ouvriers et non pour les fonctionnaires. On a cru » entendre par là qu'elle ne serait jamais applicable à » ceux-ci.

« Une telle interprétation serait contraire non » seulement à la pensée du rapporteur exprimée dans » son remarquable travail et à celle du gouvernement, » mais au texte même de la loi.

« Aucun doute n'est possible, elle vise les travailleurs, » c'est sa raison d'être, mais elle devient exceptionnel-

» lement et par voie d'extension applicable aux employés et fonctionnaires dans les limites fixées par » le §2 de l'article 1er.

» L'honorable M. Lemonnier m'a posé au cours de la » séance d'hier une question sur l'applicabilité de cette » disposition aux fonctionnaires et aux employés de » mon département. Il avait bien voulu m'en prévenir » et je l'en remercie.

» Je ne lui ai pas caché ma crainte de ne pouvoir lui » donner satisfaction, bien que mon désir eût été de lui » fournir une réponse nette et catégorique.

» Il m'a suffi d'envisager quelques cas d'application » pour me persuader qu'à vouloir faire, comme le dési- » rait l'honorable M. Lemonnier, une énumération des » fonctionnaires et employés auxquels s'applique la loi, » j'entreprenais une œuvre vaine et recherchais l'im- » possible ». (7)

Op uitvoerige wijze besprak hij vervolgens, hierbij talrijke voorbeelden citerend, in welke gevallen sationchefs, sectie-oversten en andere beambten der spoorwegen konden worden beschouwd als rechtstreeks of onrechtstreeks deelnemende aan de arbeid en derhalve onderworpen aan de wet. (8)

En de heer Lemonnier, die uiting had gegeven aan zijn vrees dat de administratie wellicht een al te strikte interpretatie zou geven aan de bewoordingen der wet, stelde hij gerust in dezer voege :

« N'imputez pas, je vous prie, des procédés de mau- » vaise foi à l'administration des chemins de fer, car » ces procédés elle ne les connaît pas et, en ce qui me » concerne, je serais désireux d'appliquer la loi géné- » reusement, je dirais paternellement. » (9)

Het kan derhalve niet worden betwist dat onder het regime der wet van 24 december 1903 al de beambten van staat, provincie en gemeente, zo vaste als tijdelijke, die aan de vier door de wet gestelde voorwaarden voldoen, gelijkgesteld worden met werklieden en als zodanig onder toepassing vallen der Arbeidsongevallenwet. (10)

2. Het regime der wet van 18 juni 1930.

Bij de Wet van 18 juni 1930 wordt de Arbeidsongevallenwet grondig herzien en het oorspronkelijk artikel 1, alinea 2, wordt thans artikel 1, alinea 3 der wet.

Het regeringsontwerp voorzag geen principieele wijziging aan het vroegere artikel 1, alinea 2 der wet en de volgende tekst luidde :

« met de werklieden worden gelijkgesteld de leer- » gasten, zelfs wanneer zij geen loon trekken, alsmede » de bedienden, die, ter oorzaak van hunne deelneming » aan de arbeid van de onderneming, blootstaan aan » dezelfde gevaren als de werklieden en wier jaar- » wedde, door de verbintenis bepaald, 24.000 fr. niet » te boven gaat. »

Het voorzag derhalve slechts een uitbreiding van het toepassingsgebied der wet door opvoering van het cijfer der jaarwedde van 12.000 tot 24.000 fr., en door de bedienden van « alle openbare of bijzondere ondernemingen » aan de wet te onderwerpen, daar artikel 1, alinea 1 der wet, in tegenstelling tot het vroegere artikel 2 deze toepasselijk maakte op alle ondernemingen, onder voorbehoud der beperking van artikel 1, alinea 2, met name dat de werkgever gewoonlijk een of meer werklieden bezigt gedurende ten minste twee maanden per jaar.

De twee overige voorwaarden uit het vorige regime bleven behouden, namelijk :

1. rechtstreeks of onrechtstreeks deelnemen aan de arbeid.
2. blootstaan aan dezelfde gevaren als de werklieden.

Tijdens de algemene bespreking echter in de Kamer van Volksvertegenwoordigers stelde de heer Van Wallegghem voor het toepassingsgebied der wet uit te breiden tot al de bedienden, ook deze die niet deelnamen aan de arbeid en bijgevolg niet aan dezelfde gevaren blootstonden als de werklieden, zoals de bedienden van handels-, bank- en verzekeringswezen, kortom de bureelbedienden in het algemeen.

Teneinde het toepassingsgebied zo ruim mogelijk te maken, stelde hij als formule voor met de werklieden gelijk te stellen « de bedienden die onderworpen waren aan de Wet van 7 augustus 1922 op het bediendencontract », en diende in dien zin een amendement in op de tekst van het regeringsontwerp (11).

De heer Heyman, toenmalig Minister van Arbeid en Nijverheid, en de verslaggever, de heer Carton, waarschuwen tegen een dergelijke geïmproviseerde uitbreiding van het toepassingsgebied der wet, die noch door de auteurs van het ontwerp, noch door de middenafdeling was voorzien (12).

Ondanks deze waarschuwingen werd het amendement Van Wallegghem, nadat in eerste lezing een amendement van de heer Delattre was goedgekeurd, in tweede lezing aangenomen en gestemd.

Aldus kwam in de plaats van de door het regeringsontwerp voorgestelde tekst de tekst door de heer Van Wallegghem voorgesteld, en luidt thans artikel 1, alinea 3 der wet :

« met de werklieden worden gelijkgesteld de leer- » gasten, zelfs wanneer zij geen loon trekken, alsmede » de beambten die onderworpen zijn aan de wet van » 7 augustus 1922 op het bediendencontract. »

Door het aannemen van deze tekst wordt door de wetgever van 1930 aan de Arbeidsongevallenwet, wat betreft de bedienden, hetzelfde toepassingsgebied gegeven als dit der Wet van 7 augustus 1922 op het bediendencontract.

Zoals bekend, beperkt artikel 29 der Wet van 7 augustus 1922 op dubbele wijze het toepassingsgebied dezer wet :

1. alinea 1 sluit uit het toepassingsgebied der wet de bedienden, wier overeengekomen wedde 12.000 frank per jaar overtreft (13).
2. alinea 3 (het huidige alinea 6) sluit uit het toepassingsgebied der wet de bedienden van staat, provincie en gemeente.

Het is dit alinea 3 van artikel 29 der Wet van 7 augustus 1922 op het bediendencontract dat ontstaan zal geven aan de controverse over de al dan niet toepasselijkheid der Arbeidsongevallenwet op de tijdelijke bedienden van staat, provincie en gemeente.

En wel omdat de doctrine het niet volledig eens is over de draagwijdte van dit alinea.

Volgens enkelen is de uitsluiting voorzien door artikel 29, alinea 3, der Wet van 7 Augustus 1922 algemeen — daar de tekst zelf der wet algemeen is en geen onderscheid maakt — en slaat ze derhalve zowel op de tijdelijke bedienden als op de vaste beambten (14).

Volgens anderen, en zij vormen veruit de meerderheid, treft de uitsluiting alleen de beambten die genieten van de vastheid der betrekking, alleen de vaste beambten bijgevolg en niet de tijdelijken (15).

Zij steunen hun zienswijze op de geschiedenis van de totstandkoming der wet, en wel op volgende passus van het Verslag van de Commissie van de Senaat n° 23 van 14 februari 1922 :

« Un membre s'est demandé ce qu'il fallait entendre » par employé des administrations publiques...

» Il lui a été répondu, avec beaucoup de raison, que » tombent sous l'application de la loi tous ceux qui ne » sont pas couverts par la stabilité de l'emploi. C'est » donc ce dernier élément qui fixe la qualité d'em- » ployé d'administration publique » (16).

Bij deze heersende doctrine, die aan artikel 29, alinea 3 van de Wet op het Bediendencontract een interpretatie geeft, steunend op de wordingsgeschiedenis van de wet, sluit zich het Hof van Verbreking aan met het Arrest Henneman van 7 oktober 1943 (17).

Onder het regime der Wet van 18 juni 1930 vallen de vaste beambten van staat, provincie en gemeente derhalve niet meer, zoals onder het vorige regime, onder het toepassingsgebied der Arbeidsongevallenwet.

De tijdelijke bedienden daarentegen wel, althans naar de heersende mening (18), doch deze mening was betwistbaar gezien de tekst van artikel 29, alinea 3 der Wet van 7 augustus 1922 algemeen is en geen gewag maakt van het onderscheid dat uit de geschiedenis van de wet wel blijkt.

De waarschuwingen van de verslaggever en van de Minister van Arbeid en Nijverheid, naar aanleiding van het amendement Van Wallegghem, waren, zoals men ziet, niet van alle grond ontbloot.

Het was wel enigszins onvoorzichtig op bijna geïmproviseerde wijze een tekst aan te nemen, die noch door de auteurs van het ontwerp, noch door de middenafdeling was voorzien, en waarvan de draagwijdte derhalve niet was onderzocht.

Want zonder dat ooit, voor zover ons bekend, bij de behandeling der Wet van 18 juni 1930, zowel in Kamer als in Senaat, artikel 29, alinea 3 der Wet van 7 augustus 1922 ter sprake is gekomen, worden op grond van deze wettekst een groep beambten uit het toepassingsgebied der Arbeidsongevallenwet gesloten, die er onder het vorige regime onbetwistbaar aan onderworpen waren.

Dan wanneer de bedoeling van de wetgever van 1930, bij het aanvaarden en goedkeuren van het amendement Van Wallegghem, klaarblijkelijk enkel en alleen was het toepassingsgebied der Arbeidsongevallenwet te verruimen.

3. *Het regime der Besluitwet van 9 juni 1945.*

De controverse over artikel 29, oorspronkelijk alinea 3 en thans alinea 6 der Wet van 7 augustus 1922 op het Bediendencontract, heeft met betrekking tot de Arbeidsongevallenwet nog slechts een historische waarde, sedert de Besluitwet van 9 juni 1945 een nieuw criterium heeft ingevoerd betreffende het toepassingsgebied der Arbeidsongevallenwet inzake bedienden.

Artikel 1 der Besluitwet van 9 juni 1945 heeft inderdaad artikel 1, alinea 3 der Arbeidsongevallenwet als volgt gewijzigd :

« met de werklieden worden gelijkgesteld de leer- » gasten, zelfs wanneer zij geen loon trekken, alsmede » de bedienden welk ook het bedrag van hun loon zij. »

En artikel 7, alinea 2 der Besluitwet bepaalt :

« Wat de bedienden aangaat, die niet aan de Wet » van 7 Augustus 1922 onderworpen zijn, zullen die » bepalingen slechts van toepassing zijn op de van » 1 juli 1945 af voorgekomen ongevallen. »

Welk is dan nu, onder dit laatste stelsel der wet, haar toepassingsgebied ?

Op het eerste gezicht zou men denken, gezien de algemeenheid van de tekst der wet, dat men terugvalt onder hetzelfde toepassingsgebied als onder het oor-

spronkelijk regime der Wet van 24 december 1903 : namelijk al de bedienden zonder enig onderscheid, ook de beambten van staat, provincie en gemeente dus, zo vaste als tijdelijke.

De wetgever van 1945 heeft echter zelf het antwoord gegeven op deze vraag, waar hij in het Verslag aan de Regent, dat de Besluitwet van 9 juni 1945 voorafgaat, uitdrukkelijk verklaart :

« Het past hier de bepaling van « bediende » te » aanvaarden, dewelke voorzien is in de wet betreffende de verzekering tegen de geldelijke gevolgen » van ouderdom en vroegtijdigen dood der bedienden. » Deze bepaling heeft het voorwerp uitgemaakt van » een constante rechtspraak. Mits alzo rekening te » houden met die wetgeving, zal men over een juri- » dische grondslag beschikken, beproefd door vijftien » jaar toepassing. »

Waar bijgevolg door de wetgever van 1930, tot vaststelling van het toepassingsgebied der Arbeidsongevallenwet, werd gewezen naar de Wet van 7 augustus 1922 op het Bediendencontract, wordt door de wetgever van 1945 gewezen naar de Wet van 18 juni 1930 op het Bediendenpensioen.

Artikel 1 bis der Wet van 18 juni 1930 op de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegen dood der bedienden luidt :

« Voor de toepassing van deze wet wordt als bediende aangezien iedere persoon, die gewoonlijk of » hoofdzakelijk, voor rekening van een of meer werk- » gevers en in uitvoering van een dienstcontract, een » werk verricht waarvan de geestesarbeid overwegend » is, mits een bezoldiging in speciën of in natura. »

En artikel 1 omschrijft als volgt haar toepassingsgebied :

« Zijn aan de bepalingen dezer wet onderworpen :

» 1. de bedienden van beiderlei kunne van Belgische » nationaliteit, in België of in den vreemde werkzaam, in een in België gevestigde Belgische onderneming of in een in België gevestigd filiaal van een » vreemde onderneming, en wier bezoldiging door deze » ondernemingen wordt betaald.

» 2. de bedienden van beiderlei kunne van vreemde » nationaliteit, in België werkzaam voor rekening van » een in België gevestigde Belgische onderneming of » van een in België gevestigd filiaal van een vreemde » onderneming, en wier bezoldiging door deze ondernemingen wordt betaald.

» 3. de bedienden werkzaam voor het Rijk, de provincies en de gemeenten, voor openbare instellingen » en instellingen van openbaar nut, die niet worden » beheerscht, hetzij door een wet, waarbij minstens » het verlenen van een ouderdomspensioen aan de » belanghebbenden wordt voorzien, hetzij door een » reglement, waarbij terzelfdertijd en overeenkomstig » de grondbepalingen van deze wet, het verlenen wordt » voorzien aan de belanghebbenden, van een ouderdomspensioen, aan hun weduwe, van een weduwnen- » pensioen, en aan hun wezen van minder dan 16 jaar, » van een wezentoelage. Bedoeld reglement wordt » vooraf tot onderzoek aan den Minister van Nijverheid, Arbeid en Sociale Voorzorg voorgelegd. »

In tegenstelling dus tot de Wet van 7 augustus 1922 op het Bediendencontract die de bedienden van staat, provincie en gemeente uit haar toepassingsgebied sloot, sluit de Wet van 18 juni 1930 op het bediendenpensioen in haar toepassingsgebied de bedienden van staat, provincie en gemeente, van openbare instellingen en van instellingen van openbaar nut, die niet beheerst worden door een wettelijk pensioenstatuut of een door de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg goedgekeurd reglement, waarbij hun gelijkaardige

rechten als de bij de wet voorziene verleend worden, o.m. de tijdelijken.

Onder het regime der Besluitwet van 9 juni 1945 vallen de tijdelijke bedienden van staat, provincie en gemeente, van openbare instellingen en instellingen van openbaar nut, derhalve onbetwistbaar, krachtens de uitdrukkelijke wil van de wetgever, onder het toepassingsgebied der Arbeidsongevallenwet (19).

* * *

De beschouwingen die voorafgaan zijn algemeen, en gelden derhalve voor alle tijdelijke bedienden, zowel deze van de staat, als deze van provincie en gemeente.

Het feit dat de tijdelijke bedienden van de staat beheerst worden door een reglementair statuut, doet geen afbreuk aan de toepasselijkheid der Arbeidsongevallenwet op deze beambten.

Trouwens artikel 11 van het Besluit van de Regent d.d. 30 april 1947, houdende vaststelling van het statuut van het tijdelijk rijksperoneel, bepaalt :

« De tijdelijke personeelsleden hebben het genot van » dezelfde geldelijke voordelen als voorzien bij de wet » op het herstel van schade voortvloeiend uit arbeids- » ongevallen alsmede bij de latere wetten en besluiten. » Een later besluit zal de te dezen van toepassing » zijnde procedure vaststellen. »

Alinea 1 van dit artikel is in overeenstemming met de Arbeidsongevallenwet en geeft bijgevolg aan de tijdelijke bedienden van de staat een rechtstitel te meer op de voordelen dezer wetgeving.

Alinea 2 daarentegen is in strijd met artikelen 1 en 24 der Arbeidsongevallenwet van 24 december 1903, krachtens welke de toepasselijkheid der wet op de bedienden alsmede de procedure is geregeld, want wat de « wet » regelde kan nimmer door een « besluit » worden gewijzigd.

En in zover het aankondigt dat een later « besluit » de procedure zal vaststellen, is het zelfs in strijd met artikel 94 der Grondwet, krachtens hetwelk geen rechtbank, geen tot eigenlijke rechtspraak bevoegd lichaam kan worden ingesteld dan uit kracht van een wet.

Het verwondert ons dan ook niet dat dit besluit, meer dan acht jaar nadat het werd aangekondigd, nog steeds niet werd uitgevaardigd (20).

Noch artikel 11, alinea 2 van het Besluit van de Regent d.d. 30 april 1947, noch het daarin aangekondigde besluit kunnen immers ooit enige toepassing krijgen, gezien overeenkomstig artikel 107 der Grondwet de hoven en de rechtbanken de algemene, provinciale en plaatselijke besluiten slechts toepassen voor zover zij met de wetten overeenkomen.

* * *

Wij hopen, in deze korte uiteenzetting, afdoende te hebben aangetoond dat, onder het huidig stelsel ingevoerd door de Besluitwet van 9 juni 1945, de Arbeidsongevallenwet onbetwistbaar van toepassing is op de tijdelijke bedienden van staat, provincie en gemeente.

Volledigheidshalve menen wij nog een opwerping van algemene aard te moeten beantwoorden.

Men heeft betoogd dat een beambte, zodra hij door een statuut beheerst is, niet zou vallen onder toepassing der Arbeidsongevallenwet.

Aldus schrijft Simone David in een overigens interessante noot onder het vonnis Voss van het Vrederecht Limbourg d.d. 25 februari 1948 (21) :

« tout agent des pouvoirs publics, dès lors qu'il est régi par un statut de droit administratif et non par »

» un contrat, est privé du bénéfice de la loi 24 décembre 1903 comme telle. »

Een weerklank van deze zienswijze vinden wij in de hoger aangehaalde « Algemene instructie omtrent de arbeidsongevallen » d.d. 31 januari 1955, uitgaande van de diensten van het Algemeen Bestuur, waarin gezegd wordt dat alleen personen in staatsdienst, die niet door een statuut aan de staat verbonden zijn, ambtshalve aan de Wet op de Arbeidsongevallen onderworpen zijn.

Deze stelling, die wij een zuiver doctrinaire stelling zouden willen noemen, is in strijd niet alleen met de bestaande wetgeving inzake arbeidsongevallen, doch eveneens, voor zover zij een algemene strekking heeft, met andere dwingende sociale wetten.

Wij verklaren ons hierbij nader.

Wij aanvaarden, met de jongste administratieve doctrine, dat alleen beambten, die bij contract worden aangeworven, kunnen worden beschouwd als staande tegenover de overheid in « contractueel dienstverband », terwijl al de anderen in « statutair dienstverband » staan tegenover de publiekrechtelijke persoon die hen benoemde, statutaire rechtstoestand die wettelijk kan zijn of reglementair (22).

Deze stelling werd trouwens door de Wetgever bijgetreden, bij gelegenheid van het uitvaardigen van het Statuut van het Tijdelijk Rijkspersoneel, en het Verslag aan de Regent dat het Besluit van 30 April 1947 voorafgaat huldigt ze uitdrukkelijk in de volgende bewoordingen :

« Het besluit van 15 januari 1942 voorzagt dat het » tijdelijk personeel aangeworven wordt bij contract » onder de voorwaarden bedongen bij dit contract. Deze » procedure werd geweerd in het nieuw statuut wijl zij » tot misverstand aanleiding gaf. Immers is het Rijkspersoneel, zowel het definitief als het tijdelijk, niet » aangeworven in het verband van een dienstcontract, » maar verbonden aan het bestuur bij een statuut dat » hun administratieve rechtstoestand regelt. Hun wettelijke en reglementaire toestand verschilt van dien » welke ontstaat naar aanleiding van de bedienden » arbeidsovereenkomst, door het feit dat de Staat eenzijdig de voorwaarden mag wijzigen die de betrekkingen tussen personeel en administratie beheerschen. » De reden van die eenzijdige macht steunt op het » begrip openbare dienst. »

Mag men hieruit nu echter afleiden dat, zodra een wet essentieel betrekking heeft op personen die in « contractueel dienstverband » staan, deze in geen geval van toepassing kan zijn op personen die in « statutair dienstverband » staan.

Wij menen dat de gestelde vraag slechts onder voorbehoud bevestigend kan worden beantwoord, en wel onder voorbehoud dat de wetgever zelf, stilzwijgend of uitdrukkelijk, in de desbetreffende wet de laatste personen met de eerste niet heeft gelijkgesteld en als zodanig aan de wet onderworpen verklaard.

Welnu dit heeft de wetgever de laatste jaren herhaaldelijk gedaan in tal van sociale wetten (23).

De Wet van 4 augustus 1930 betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders is essentieel, overeenkomstig haar artikel 3, alinea 1, slechts van toepassing op personen tewerkgesteld in uitvoering van « een arbeidscontract, een bediendenarbeidsovereenkomst of van onverschillig welk ander dienstcontract ».

Doch paragraaf 6, derde lid, van ditzelfde artikel stelt met door een dienstcontract verbonden arbeiders gelijk ambtenaren en andere beambten van het Rijk, de provincie en de gemeenten die niet door dergelijk contract zijn verbonden, alsmede de beroepsmilitairen en de gemilitariseerde arbeiders.

De Wet van 18 juni 1930 op de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroege dood der bedienden is essentieel, overeenkomstig haar artikel 1 bis, slechts van toepassing op personen tewerkgesteld in uitvoering van « een dienstcontract ».

Doch artikel 1, paragraaf 3, onderwerpt uitdrukkelijk aan haar toepassingsgebied : de bedienden van Rijk, provincie en gemeente, van openbare instellingen en instellingen van openbaar nut, die niet beheerst worden door een wettelijk pensioenstatuut of een door de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg goedgekeurd reglement, waarbij hun gelijkaardige rechten als de bij de wet voorziene verleend worden.

De Besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders is essentieel, overeenkomstig haar artikel 2, slechts van toepassing op werknemers en werkgevers verbonden door « een contract van dienstverhuring ».

Doch de Wet van 20 mei 1949 heeft aan haar toepassing onderworpen :

1. het Rijk en zijn tijdelijke beambten;
2. de provinciën, de instellingen aan de provinciën ondergeschikt, en hun beambten, met uitsluiting van de vaste beambten;
3. de gemeenten, de instellingen aan de gemeenten ondergeschikt, de vereniging van gemeenten, en hun beambten, met uitsluiting van de vaste beambten.

Op dezelfde wijze heeft de Besluitwet van 9 juni 1945, die artikel 1, alinea 3 der Arbeidsongevallenwet wijzigde en met betrekking tot haar toepassingsgebied ter zake bedienden, verwijst naar de Wet van 18 juni 1930 op het Bediendenpensioen, de in artikel 1, alinea 3 dezer laatste wet vermelde bedienden van staat, provincie en gemeente, van openbare instellingen en instellingen van openbaar nut gelijkgesteld met personen tewerkgesteld in uitvoering van « een dienstcontract » en aan de Arbeidsongevallenwet onderworpen.

A. MONBALLIU,
Vrederechter te Boom.

(1) Wij laten hier onbesproken de detail-wijzigingen aangebracht aan artikel 1, alinea 2, der wet door de wetten van 27 augustus 1919, 7 augustus 1921 en 3 augustus 1926, die slechts het cijfer der jaarwedde aanpasten doch geen principieel wijziging brachten.

(2) Dit cijfer werd herhaaldelijk aangepast en gebracht op 4.000 fr. door de wet van 27 augustus 1919, op 7.300 fr. door de wet van 7 augustus 1921 en op 12.000 fr. door de wet van 3 augustus 1926.

(3) « A mon avis, aucune bonne raison ne justifie ce taux. » En effet, aux chemins de fer, par exemple, bon nombre d'ouvriers gagnent plus de 2.400 francs et le projet leur est applicable, même s'ils courent moins de risques que des employés, qui ne pourront pas en bénéficier parce que leur traitement est supérieur à 2.400 francs. — Parl. Hand., K. v. V., 1903, 1173.

(4) Hij gaf hierbij het volgende voorbeeld : « Un sous-chef de station, au traitement de 2.400 francs, sera soumis à la nouvelle loi : en cas d'incapacité de travail permanente, il obtiendra une pension annuelle égale à 50 p.c. de son dernier traitement, soit à 1.200 francs. »

« Un sous-chef de station au traitement de 3.000 francs sera exclu des bénéfices de la nouvelle loi et obtiendra l'indemnité fixée par l'article 9 de la loi du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles, soit un quart du dernier traitement, augmenté d'un soixantième par année de services, sa pension sera de 1.000 francs, soit donc 200 francs en moins que celle de son collègue moins ancien, moins rétribué, et exerçant les mêmes fonctions que lui. »

« On reconnaîtra qu'une loi donnant lieu à des conséquences dans le genre de celles que je viens de citer demande à être modifiée. » — Parl. Hand., K. v. V., 1903, 1173.

(5) Parl. Hand., K. v. V., 1903, 1175.

(6) Parl. Hand., K. v. V., 1903, 1177.

(7) Parl. Hand., K. v. V., 1903, 1180.

(8) Parl. Hand., K. v. V., 1903, 1180.

(9) Parl. Hand., K. v. V., 1903, 1181.

(10) Demeure, Réparation et Assurance des Accidents du Travail, T. I, n° 218 en 219.

(11) Parl. Hand., K. v. V., 1929-1930, 260, 261 en 272.

(12) Parl. Hand., K. v. V., 1929-1930, 1183.

(13) Dit cijfer werd herhaaldelijk aangepast en gebracht

op 24.000 fr. door de Wet van 2 mei 1929, op 48.000 fr. door de Besluitwet van 18 september 1945, op 72.000 fr. door de Besluitwet van 28 februari 1947 en op 180.000 fr. door de Wet van 11 maart 1954.

(14) Aldus Velge, *Éléments de Droit Industriel Belge*, T. I, n° 221.

(15) Aldus Leger en Crokaert, *Le Contrat d'Emploi*, n° 939. — Du Bus de Warnaffe, *Le Contrat d'Emploi*, p. 54. — Sasserath, *Guide de l'Employeur et de l'Employé*, p. 22. — Biseau de Hauteville, *Le Contrat d'Emploi*, p. 115.

(16) Geciteerd door Houben, *De Wet op het Dienstcontract* van 7 augustus 1922, p. 223.

(17) Pas. 1943, I, 382.

(18) Delaruière en Namèche, *La Réparation des Dommages résultant des Accidents du Travail*, uitgave 1932, n° 31.

(19) Desolre, *Précis de Législation Sociale*, p. 121, schrijft: « Actuellement et depuis le 1er juillet 1945, la loi profite à tous les employés quel que soit le montant de leur rémunération, avec cette seule réserve que s'il dépasse 60.000 frs. (thans 120.000) par an, il est comme le salaire de l'ouvrier, ramené à ce montant pour le calcul des indemnités. En conséquence la loi de 1922 sur le contrat d'emploi n'est plus prise en considération pour l'application de la loi acci-

dents de travail qui s'étend désormais à tous les employés » même à ceux gagnant plus de 48.000 frs. et ceux au ser-

» vice de l'Etat, des provinces et des communes ». (20) Het aangekondigde besluit voorzigt in Hoofdstuk III, handelende over de procedure, de oprichting van een Commissie van Beroep, waarbij voorziening open stond tegen de beslissing van de bevoegde Minister, en welke was opgevat als administratief rechtscollège, onder voorzitterschap van een magistraat en samengesteld uit ambtenaren en syndicale afgevaardigden.

(21) *Journal des Tribunaux*, 26 februari 1950, p. 145, kol. 3.

(22) Aldus Wigny, *Principes Généraux du Droit Administratif* Belg, n° 71 en volgende. — Buttenbach, *Droit Administratif*, n° 204 en volgende. — Mast, *Overzicht van het Administratief Recht*, p. 29 en volgende.

(23) De Page, *Traité Élémentaire de Droit Civil* Belge, T. IV, n° 846 schrijft:

« Toutefois, comme le contrat qui lie le fonctionnaire à l'Etat n'est pas un contrat de droit privé, mais de droit public, on ne peut, rigoureusement, parler de contrat de louage de travail. Aussi les « lois sociales » qui, pour des raisons qui leur sont propres, soumettent les agents de l'Etat à leurs dispositions, précisent-elles que ces agents sont assimilés aux personnes liées par un contrat de « louage de services ».

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 25 maart 1955.

Eerste Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever: M. Vandermeersch.

Advocaat-Generaal: M. Paul Mahaux.

Advocaten: Mrs J. Van Rijn en Van Leynseele.

Handelshuur. — Vereisten voor de toepasselijkheid van art. 16, I, 1° van de wet van 30 april 1951. — De in die bepaling bedoelde personenvennootschap behoeft niet vooraf te bestaan. — Het beheer van zodanige vennootschap mag aan vreemde beheerders worden toevertrouwd.

Zo de wet de verhuurder verplicht de redenen van zijn verzet tegen de huurhernieuwing op te geven, legt zij hem niet op de personen te bepalen, ten bate van wie hij het hem bij artikel 16, I, 1° van de wet van 30 april 1951 toegekende recht van terugnemingsrecht wil uitoefenen; op deze bepaling op beperkende wijze de fysieke personen en de rechtspersonen aanwijst, door wie de verhuurder het verhuurde goed zal mogen laten in gebruik nemen, maken deze vermeldingen niettemin slechts wijzen van uitvoering uit van éénzelfde wettelijke reden van weigering van de huurhernieuwing. Na eerst zijn voornemen te hebben betekend het genot van de verhuurde ruimten tot eigen gebruik of tot gebruik door zijn naastbestaanden terug te nemen, mag de verhuurder dit voornemen wijzigen en het terugnemingsrecht ten behoeve van een personenvennootschap uitoefenen, welke de bij artikel 16, I, 1° bepaalde voorwaarden vervult.

Het uitoefenen van het terugnemingsrecht ten behoeve van een als in artikel 16, I, 1° bedoelde personenvennootschap wordt door de wet niet afhankelijk gesteld van het voorafgaand bestaan dezer vennootschap; artikel 25, 3° van de wet staat trouwens aan de verhuurder een termijn van zes maanden toe om het voornemen, met het oog waarop hij het goed tegen de huurder heeft kunnen uitwinnen, ten uitvoer te brengen.

De wil om het verhuurde goed zelf in gebruik te nemen of door de in de wet vermelde fysieke personen of rechtspersonen te doen in gebruik nemen, rechtvaardigt verhuurders weigering van huurher-

nieuwing, zelfs wanneer elke commerciële aard aan de betrokken ingebruikneming ontbreekt. Uit de wordingsgeschiedenis van de wet blijkt overigens dat de woorden « vennoten die ten minste drie vierden van het kapitaal bezitten » in de tekst van artikel 16, I, 1° juist zijn ingelast om de toepassing van de wet toe te laten op familievennootschappen in de vorm van personenvennootschappen, waarin het beheer van de onderneming aan vreemde beheerders wordt toevertrouwd.

Van den Bosch t/ Hoskens.

Gelet op het bestreden vonnis, op 8 april 1954 in hoger beroep door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen gewezen;

Over de tweede, vierde en vijfde middelen:

het tweede, schending van artikelen 16, I, 1°, en 25 der wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten, 1134 van het Burgerlijk Wetboek, en 97 der Grondwet;

doordat het bestreden vonnis, vaststellende dat eisers « als eigenaars, krachtens artikel 16, 1° der wet van 30 april 1951 het recht hadden een einde te stellen aan de huur van appellant (thans verweerder) ten einde zelf werkelijk het gehuurde goed te gaan betrekken of dit aldus door hun naastbestaanden of door een personenvennootschap zoals vermeld in aangehaald artikel te doen betrekken », hen nochtans veroordeelt tot schadevergoeding om reden dat ze het voornemen waarvoor ze verweerder hadden uitgedreven niet hebben verwezenlijkt daar eisers « als reden van hun opzeg aanvoerden, in hun aanbevolen schrijven van 28 mei 1951: « ... daar zij en/of de dochter van tweede ondergetekende zelf de door U in huur gehouden plaatsen wensen te betrekken... »; dat in deze opzeg geen gewag gemaakt wordt van een personenvennootschap zoals vermeld in artikel 16; dat dienvolgens enkel een betrekken door eisers zelf en/of hunne dochter, zo dit betrekken verwezenlijkt werd binnen de perken van artikel 25, 3°, het verlenen ener uitwinningsvergoeding aan de uitgedreven huurder zou in de weg staan, daar enkel: « ... l'intention pour laquelle il a pu évincer le preneur » (artikel 25, 3° in fine), namelijk het aangekondigde voornemen in aanmerking komt,

dan wanneer, zoals eisers in hun regelmatig voor

de rechter ten gronde genomen besluiten staande hielden, daar ze in hun opzeg van 28 mei 1951 inriepen dat « zij en/of de dochter van tweede ondergetekende zelf de ... gehuurde plaatsen wensen te betrekken », en het huis betrokken werd door een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, waarin deze eisers en gezegde dochter minstens $\frac{3}{4}$ van het kapitaal bezaten, er « niet kan worden ontkend dat eisers hun opzet in een der door art. 16, 1° voorziene vormen hebben verwezenlijkt, dat de verwezenlijking van deze opzet onder een der vormen welke uitdrukkelijk door de wet wordt voorzien, eisers niet kan worden ten laste gelegd ».

doordat het bestreden vonnis, oordelend dat eisers het voorgenomen opzet aangeduid in hun opzegbrief niet vervuld hadden, dan wanneer het integendeel vaststelt dat ze in het kader, voorzien door artikel 16, I, 1°, der wet van 30 april 1951 en bedoeld in hun opzegbrief, gebleven waren daar het huis betrokken werd door een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, waarin eisers en dochter vermeld in de opzegbrief, minstens $\frac{3}{4}$ van het kapitaal bezaten, alzo de in het middel aangeduide wetsbeschikkingen geschonden heeft;

het vierde, schending van artikelen 16, I, 1° en 4°, paragraaf 3, en 25, 3° der wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten,

doordat het bestreden vonnis, vaststellend dat de personenvennootschap, waarin eisers en de dochter $\frac{3}{4}$ van het kapitaal bezaten, en aan wie het huis verhuurd werd, slechts gesticht werd op 11 februari 1953 en derhalve nog niet bestond toen op 28 mei 1951 de opzeg gegeven en op 26 juni 1951 de huurvernieuwing geweigerd werd, eisers veroordeelt tot schadevergoeding om reden dat, om het recht op uitwinningsvergoeding weg te nemen, de betwiste personenvennootschap « in werkelijkheid had moeten bestaan op het ogenblik van de opzeg of van de weigering tot huurvernieuwing... vermits men zijn voornemen niet kan te kennen geven een goed te doen betrekken door iemand (namelijk een rechtspersoon) welke niet bestaat ».

dan wanneer de bewoordingen van artikel 16, I, 1°, geenszins vereisen dat de personenvennootschap, waardoor men gebeurlijk het gebouw zou laten betrekken, reeds zou gesticht zijn en bestaan, en dergelijke reden maar zijn bestaan kan vinden evenzeer in een door eisers later gestichte personenvennootschap, hetgeen geenszins indruist tegen de bedoelde wettekst.

doordat het bestreden vonnis, oordelend dat, opdat de betrekking van het huis door de betwiste personenvennootschap in het kader van artikel 16, I, 1°, der wet zou vallen, het vereist is dat deze reeds zou bestaan op het ogenblik van de opzeg, dan wanneer gezegde wettekst geenszins dergelijk vereiste stelt en geenszins verbiedt dat de personenvennootschap na de opzeg zou gesticht worden, derhalve de in het middel aangehaalde wetsbeschikkingen geschonden heeft;

het vijfde, schending van artikelen 16, I, 1° der wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten, 97 der Grondwet,

doordat het bestreden vonnis eisers tot een uitwinningsvergoeding veroordeelt om reden dat « moest een later gestichte vennootschap in aanmerking kunnen komen... dan nog deze, in de omstandigheden zoals deze ter zake gesticht, aan appellant (verweerder) niet tegenstelbaar is daar het ter zake bewezen is dat het er geïntimeerden enkel om te doen was de wet te omzeilen vermits noch geïntimeerden noch een hunner dochters ooit een schoenwinkel uitbaatten en alle feitelijke elementen er op wijzen dat

een andere schoenhandelaar in feite, gezegde personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid uitbaat ».

dan wanneer, zoals eisers in hun besluiten staande hielden, de betrekking van het huis op geldige wijze geschiedt door een personenvennootschap op voorwaarde dat de vennoten er van, die drie vierden van het kapitaal bezitten, dezelfde betrekkingen van bloed-, aanverwantschap of aanneming hebben met de verhuurder of met zijn echtgenoot, en het feit of een aan de familie vreemde persoon al dan niet de handel uitbaat te dien opzichte onverschillig is,

doordat het bestreden vonnis, oordelend dat in het feit dat de handel door een aan de familie vreemde persoon, maar lid der vennootschap, wordt uitgebaat, indruist tegen de toepassing van de wet, dan wanneer de bedoelde wettekst dit feit geenszins in beschouwing neemt en enkel de voorwaarde stelt van hoegrootheid van het maatschappelijke kapitaal en de verwantschap der vennoten-familieleden, en geenszins vereist dat deze laatsten zelf persoonlijk de handel, object der vennootschap, zouden uitbaten, alzo de in het middel aangeduide wetsbeschikkingen geschonden heeft;

Overwegende dat aanleggers, eigenaars van een handelshuis door verweerder gedeeltelijk in huur gehouden, zich verzet hebben tegen de huurhernieuwing welke verweerder op grond van artikel 14 van de wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten had aangevraagd, door hem hun wil te betekenen om zelf de verhuurde plaatsen te betrekken of door de dochter van tweede aanlegger te laten betrekken;

Overwegende dat het bestreden vonnis aanleggers niettemin veroordeelt om een uitwinningsvergoeding aan verweerder te betalen, om de redenen: 1) dat aanleggers hun voornemen niet hebben ten uitvoer gebracht zoals zij het betekend hadden, vermits, in plaats van het verhuurde zelf te betrekken of door de dochter van tweede aanlegger te doen betrekken, zij het hebben laten betrekken door een personenvennootschap waarvan zij met hun dochter drie vierden van het kapitaal bezitten; 2) dat deze vennootschap ten andere nog niet bestond op het ogenblik waarop aanleggers aan verweerder opzeg hebben gegeven; 3) dat deze vennootschap uitsluitend blijkt te zijn gesticht geweest met de bedoeling de wet te omzeilen, vermits noch aanlegger noch hun dochter ooit een schoenwinkel hebben geëxploiteerd en een andere schoenhandelaar in feite gezegd bedrijf exploiteert;

Overwegende dat, indien de wet de verhuurder verplicht de redenen van zijn verzet tegen de huurhernieuwing aan te geven, zij hem niet oplegt de personen te bepalen ten bate van wie hij het hem door artikel 16, I, 1° van de wet van 30 april 1951 toegekend recht van terugnemings uitoefenen wil; dat indien deze bepaling beperkenderwijze de fysische en rechtspersonen aanduidt waardoor de verhuurder het verhuurde goed zal mogen laten betrekken, deze vermeldingen desniettemin slechts wijzen van uitvoering uitmaken van eenzelfde wettelijke reden van weigering van de huurhernieuwing; dat, na eerstens zijn voornemen te hebben betekend het genot der verhuurde plaatsen tot eigen gebruik of tot het gebruik door zijn naastbestaanden terug te nemen, de verhuurder dit voornemen wijzigen en het terugnemingsrecht uitoefenen mag ten bate van een personenvennootschap, welke de door artikel 16, I, 1° voorziene voorwaarden vervult;

Overwegende, anderzijds, dat het uitoefenen van het terugnemingsrecht ten bate van de door artikel 16, I, 1° bedoelde personenvennootschap door de wet

niet afhankelijk wordt gemaakt van het voorafgaand bestaan dezer vennootschap; dat het artikel 25, 3° van de wet trouwens aan de verhuurder een termijn van zes maanden toestaat om het voornemen met het oog waarop hij het goed tegen de huurder heeft kunnen uitwinnen ten uitvoer te brengen; dat derhalve, waar het bestreden vonnis beslist dat de verhuurder zich slechts aan de verplichting een uitwinningvergoeding aan de huurder te betalen onttrekken kan, indien de personenvennootschap ten bate van wie hij zijn terugnemingsrecht krachtens artikel 16, I, 1° heeft uitgeoefend, reeds bestond op het ogenblik waarop hij zijn verzet tegen de huurhernieuwing betekend heeft, het aan de wet een voorwaarde toevoegt welke deze niet voorziet;

Overwegende, ten slotte, dat, in tegenstelling met artikel 3, hetwelk beschikkend in zake van vervroegde huurverbreking, het bedingen van een afwijking van de negenjarige minimum duur van de huur slechts toestaat om aan de verhuurder toe te laten in het verhuurd goed zelf handel te drijven of erin door zijn naastbestaanden een handel te laten exploiteren, de wil om het verhuurde goed zelf te betrekken of door de door de wet vermelde fysische of zedelijke personen te doen betrekken, verhuurders weigering van huurhernieuwing rechtvaardigt, zelfs wanneer elke commerciële aard aan de ontworpen betrekking ontbreekt; dat overigens uit de parlementaire werkzaamheden blijkt dat de bewoordingen «vennoten die ten minste drie vierden van het kapitaal bezitten» in de wettekst van artikel 16, I, 1° precies werden ingelast om de toepassing van de wet toe te laten op familievennootschappen onder vorm van personenvennootschappen waarin het beheer van de onderneming aan vreemde beheerders wordt toevertrouwd;

Overwegende derhalve dat, waar het bestreden vonnis uit het louter feit dat de aanleggers en hun dochter nooit een schoenwinkel hebben geëxploiteerd en dat in feite een ander schoenhandelaar de handel exploiteert welke in het litigieus handelshuis wordt gedreven door de personenvennootschap waarin zij de drie vierden van het kapitaal bezitten, heeft afgeleid dat deze vennootschap werd gesticht met de bedoeling aan de toepassing van de wet te ontsnappen, het de zin en de draagwijdte van artikel 16, I, 1° van de wet van 30 april 1951 heeft miskend;

Overwegende dat de drie middelen dienvolgens gegrond zijn;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat melding van het onderhavig arrest zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Mechelen zetelend in hoger beroep.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 31 maart 1955.

Eerste Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Daubresse.

Advocaat-Generaal : Mr Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs Delacroix en Simont.

Verjaring van schuldvorderingen ten laste van de Staat.

— Artikel 34 Comptabiliteitswet van 15 mei 1846. — Betwiste vorderingen.

Artikel 34 van de Comptabiliteitswet van 15 mei 1846, hetwelk van het gemene recht afwijkt, bepaalt dat verjaard en definitief vervallen zijn ten voordele van de Staat, onverminderd de vervallenverklaringen, uitgesproken door de vroegere wetten of toegestaan bij koop- of andere overeenkomsten, alle vorderingen, die niet mochten zijn vereffend, geordnanceerd en betaald binnen een termijn van vijf jaar, te rekenen van de ingang van het dienstjaar.

Het dienstjaar, waaraan de schuldvordering moet verbonden worden, wordt bepaald door de datum van de akte of van het feit, waaruit de schuld van de Staat is ontstaan.

Om reden van de algemeenheid van de bewoordingen van voormeld artikel 34 geldt de vijfjarige termijn, te rekenen van de ingang van het dienstjaar, niet alleen voor de schuldvorderingen, welke mochten zijn erkend en aangerekend op de kredieten, uitgetrokken op de begroting, maar ook, onder voorbehoud van afwijkende wetsbepalingen, voor alle ten laste van de Staat ontstane schuldvorderingen.

Artikel 35 van dezelfde wet, hetwelk de gevallen aangeeft, waarin voormelde bepaling niet toepasselijk is, staat aan die uitlegging niet in de weg; de vereffening van een schuldvordering gaat niet noodzakelijk vooraf aan de ordonnanciering en de betaling; de niet-geordonneerde en niet-betaalde vorderingen begripen dus de betwiste en bijgevolg niet vereffende vorderingen.

Uit dat artikel blijkt, dat toepassing van de vijfjarige verjaring alleen dan niet kan plaatsvinden, wanneer de schuldvordering op de Staat binnen de in artikel 34 gestelde termijn het voorwerp geweest is, hetzij van een rechtsgeding, hetzij van een aanvraag, in voorkomend geval met stukken van verantwoording, gericht tot de bevoegde bestuurlijke overheid.

Belgische Staat (Minister van Justitie)
t/ Echtgenoten Pubben-Paulus.

Gelet op het bestreden arrest, d.d. 9 juli 1952 door het Hof van beroep te Luik gewezen;

Over het enig middel, schending van artikelen 1, gewijzigd bij artikel 10 van de wet van 9 april 1935 en 1 van de wet van 14 december 1946, 2, gewijzigd bij artikel 5 van de wet van 9 april 1935, 15, gewijzigd bij artikel 2 van de wet van 14 december 1946, 26, 34, en 35 van de wet van 15 mei 1846 op 's lands comptabiliteit, 2, 4 en 8 van het koninklijk besluit van 10 december 1868 houdende algemeen reglement op de comptabiliteit van de Staat, 2227, 2262 en 2264 van het burgerlijk wetboek, 97 en 115 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest geweigerd heeft verjaard te verklaren, ten dage van het aanbrengen van de eis in rechte, de beweerde schuldvordering van verweerders, ofschoon die schuldvordering niet vereffend, geordnanceerd en betaald geweest was bin-

nen het tijdsverloop van vijf jaar vanaf 1 januari, datum van de opening van het dienstjaar waartoe die schuldvordering behoort volgens artikel 2 van de wet van 15 mei 1846 op 's Lands comptabiliteit; zulks onder het voorwendsel dat, naar de zin van die wetsbepaling, een schuldvordering ten bezware van de Staat alleen dan van een dienstjaar deel zou uitmaken indien zij begrepen is in een voor de vermoedelijke uitgaven in het jaar uitgetrokken krediet en indien betaling van die schuldvordering bepaald is in en toegestaan wordt door de begroting, en dat de vijfjarige verjaring van artikel 34 van bovengemelde wet alleen zou gelden voor de schuldvorderingen welke kunnen geordonnanceerd en betaald worden en bijgevolg voor de door de Staat erkende en in de begroting opgenomen schuldvorderingen, uit die onjuiste gronden afleidend dat, aangezien de Staat de bewuste schuldvordering steeds betwist had, betaling ervan niet in de begroting was kunnen bepaald worden en dat bijgevolg ten aanzien van die schuldvordering artikel 2227 van het burgerlijk wetboek diende toegepast te worden,

dat wanneer, enerzijds, voormeld artikel 34 in de algemeenheid van de termen waarin het vervat is, alle schuldvorderingen ten bezware van de Staat bedoelt, al dan niet in de begroting opgenomen, en dan wanneer, anderzijds, naar luid van artikel 2 van dezelfde wet, een schuldvordering behoort tot het dienstjaar van het jaar tijdens hetwelk zij ontstaan is en de schuldeiser het recht verkregen heeft, afgezien van de erkenning en van de opnemings, in de begroting, van die schuldvordering :

Overwegende dat artikel 34 van de wet van 15 mei 1846, hetwelk aan het gemeen recht derogeeert, bepaalt dat verjaard en definitief vervallen zijn, ten voordele van de Staat, onverminderd de vervallenverklaringen uitgesproken door de vroegere wetten of toegestaan door kopen of overeenkomsten, alle vorderingen die niet mochten vereffend, geordonnanceerd en betaald zijn, binnen een termijn van vijf jaar, te rekenen van de ingang van het dienstjaar;

Overwegende dat het dienstjaar waaraan de schuldvordering moet verbonden worden bepaald wordt volgens de datum van de akte of van het feit waaruit de schuld van de Staat ontstaat; dat immers op die datum het recht ten laste van de Staat door de schuldeiser is verworven;

Overwegende dat om reden van de algemeenheid van de termen van voormeld artikel 34, de vijfjarige verjaring, te rekenen vanaf de ingang van het dienstjaar, niet alleen geldt voor de schuldvorderingen, welke zouden zijn erkend en aangerekend geweest op de kredieten uitgetrokken op de begroting, maar ook, onder voorbehoud van afwijkende wetsbepalingen, voor alle ten bezware van de Staat ontstane schuldvorderingen;

Overwegende dat artikel 35 van dezelfde wet, hetwelk de gevallen aangeeft waarin voormelde bepaling niet toepasselijk is, aan die uitlegging niet in de weg staat; dat de vereffening van een schuldvordering niet noodzakelijk voorafgaat aan de ordonnanciering en de betaling; dat de niet geordonnanceerde en niet betaalde vorderingen dus de betwiste en bijgevolg niet vereffende vorderingen begrijpen;

Overwegende dat uit dat artikel blijkt dat toepassing van de vijfjarige verjaring alleen dan niet kan plaats hebben, wanneer de schuldvordering op de Staat het voorwerp geweest is, binnen de bij artikel 34 gestelde termijn, hetzij van een rechtsgeding, hetzij van een aanvraag in voorkomend geval met verantwoordingsstukken, gericht tot de bevoegde bestuurlijke overheid;

Overwegende dat het bestreden arrest vaststelt dat de door verweerders aangevoerde schuldvordering geen aanleiding tot een rechtsgeding binnen bovengemelde vijfjarige termijn gegeven heeft; dat het geen melding maakt van enige aanvraag, binnen hetzelfde tijdsverloop regelmatig tot de bestuurlijke overheid gericht;

Overwegende dat de vaststellingen van het arrest het mitsdien niet mogelijk maken te onderscheiden of in dit geval de vereiste voorwaarden verenigd zijn opdat de vijfjarige verjaring niet toepasselijk zij; dat derhalve de gronden van het arrest het dispositief ervan niet wettelijk rechtvaardigen;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing; veroordeelt verweerders tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van beroep te Brussel.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

15e Kamer. — 25 februari 1955.

Voorzitter : M. Baers.

Raadsheren : M.M. Anne de Molina en

Beeckmans de Westmeerbееck.

Advocaat-Generaal : M. Blondeel.

Wegverkeer. — Ratio legis van art. 85 A/5° van het K.B. van 1 februari 1934 (art. 63 van het K.B. van 8 april 1954).

De ratio legis van artikel 85 A/5° van het K.B. van 1 februari 1934 (artikel 63 van het K.B. van 8 april 1954) is te verhinderen dat een te ver uitstekende lading het aan de vrachtwagen zelf aangebrachte licht onzichtbaar zou maken voor weggebruikers, wier ogen hoger boven de grond zijn dan de lading.

De argumentering van verdachte is dan ook niet dienende, waar ze steunt op de overweging, dat ter zake het rode licht slechts een fractie van een seconde later is zichtbaar geworden dan in geval van reglementaire verlichting, daar ter zake het rode licht, dat op 66 centimeter van de grond was aangebracht, door de verder uitstekende lading, die een meter boven de grond lag, volkomen onzichtbaar moet zijn geweest voor de bestuurder, wiens ogen 1,50 meter boven de grond waren.

De inbreuk op artikel 85 A/5° van het K.B. van 1 februari 1934 moet dan ook in casu als de oorzaak van het ongeval worden beschouwd.

O. M. t/ X. en cs.

Overwegende dat de beroepen regelmatig en tijdig werden ingesteld;

1) *Over de openbare vordering :*

Overwegende dat het bewezen is gebleven dat betichte verzuimd had een rood licht aan te brengen op de lading betonijzer, die 2,08 meter over de achterkant van zijn vrachtwagen uitstak; dat ook vaststaat dat de weggebruikers, die avond, op de baan Turnhout-Antwerpen dichte mistbanken ontmoetten en dat het kwestig ongeval zich precies in een dezer mistbanken voordeed;

Overwegende dat door betichte ten onrechte wordt

beweerd dat de ter zake door hem bekende inbreuk op art. 85 A/5° van het K.B. van 1 februari 1934 zonder oorzakelijkheidsverband is met het ongeval, daar, volgens hem, de achter hem aankomende betichte, gezien de betrekkelijke snelheden van de beide voertuigen, het ongeval niet had kunnen vermijden, welke ook de stand van de rode lichten ware geweest;

Overwegende dat hier de ratio legis uit het oog wordt verloren van gezegd artikel 85 A/5° waardoor beoogd wordt te verhinderen dat een te ver uitstekende lading het aan de vrachtwagen zelf aangebrachte licht onzichtbaar zou maken;

Dat de argumentering van betichte dan ook niet dienende is waar ze steunt op de overweging dat ter zake het rode licht slechts een fractie van een seconde later is zichtbaar geworden dan in geval van reglementaire verlichting, vermits, steeds volgens betichte, de lengte van het uitstekende gedeelte van de lading slechts één meter langer was dan de lengte waarvoor, volgens de Wegcode, de gewone verlichting volstaat;

Overwegende dat deze reglementering geen rekening houdt met het zeer belangrijke feit dat met een ver uitstekende lading het aan de wagen zelf aangebrachte rode licht, op zekere ogenblikken volkomen onzichtbaar is voor weggebruikers wier ogen verder van de grond zijn dan de lading; dat dit ter zake onbetwistbaar het geval is geweest, vermits het rode licht dat op 0,66 meter van de grond was aangebracht, door de verder uitstekende lading die een meter boven de grond lag, volkomen onzichtbaar moet zijn geweest voor X., wier ogen 1,50 meter van de grond waren;

Overwegende dat de eerste rechter terecht heeft verklaard dat al de elementen van het onderzoek bewijzen dat de inbreuk op artikel 85 A/5° van het K.B. van 1 februari 1943 de oorzaak is geweest van het ongeval;

..... (verder zonder belang).

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 9 mei 1955.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Gerniers.

Advocaat-Generaal : M. Matthijs.

Advocaten : Mrs Gits en Roelandts.

Erfrecht. — Inbreng. — Schenking aan erfgenoot. — Verplichting tot inbreng van het geheel. — Vermomde schenking. — Verkoop van onroerend goed tegen prijs beneden de waarde. — Geen inbreng in natura.

De aan een erfgerechtigde echtgenoot gedane schenking moet geheel worden ingebracht, zelfs wanneer zij in de tussen de echtgenoten bestaande huwelijksgemeenschap is gevallen (art. 849 slot B.W.).

Indien een onroerend goed bij wijze van vermomde schenking tegen een lagere prijs dan de waarde aan de erfgerechtigde echtgenoot is verkocht, kan niet inbreng in natura van dat goed worden gevorderd, daar de uit de verkoop voortspruitende onrechtstreekse bevoordeling, niet het gekochte goed, maar het verschil tussen de bedongen prijs en de werkelijke waarde tot voorwerp heeft.

Ameye R. t/ Ameye en cs.

Advies O.M.

Na, op vordering ingesteld door partijen Ameye

Lucien en Ameye Michel, handelende in hun hoedanigheid van rechthebbenden van wijlen hun vader Florent Ameye en als zijn vertegenwoordigers in de nalatenschap van vrouw Elodie Dubaere, overleden te Desselgem, op 2 november 1949, de vereffening en deling van haar nalatenschap te hebben gelast, heeft de rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, bij tussen-vonnis dd. 8 mei 1950, waartegen geen rechtsmiddel werd ingesteld, een deskundigenonderzoek bevolen ten einde de waarde te bepalen, op de dag van hun vervreemding, van verscheidene onroerende goederen, gelegen te Harelbeke en te Desselgem, die door wijlen Elodie Dubaere, bij akten d.d. 2 oktober 1943 en 17 augustus 1949, aan verscheidene van haar toekomstige erfgenamen verkocht werden, hetzij tegen een prijs, waarvan het bedrag merkkelijk lager bleek te zijn dan de werkelijke veilwaarde van deze goederen, hetzij zonder dat de prijs werkelijk betaald werd.

Op grond van dit deskundigenonderzoek heeft de rechtbank, elke toepassing afwijzende van art. 792 B.W. betreffende de voorgehouden verduistering of heling van zaken der nalatenschap en de hieruit voortspruitende gevolgen, de inbreng van volgende bedragen gelast, op grond van de artikelen 843, 853 en 858 B.W.

180.000 Fr.	door partij Ameye, Remi;
95.600 Fr.	» » Ameye, Georges;
65.750 Fr.	» » Ameye, Florence;
92.200 Fr.	» » Ameye, Florence.

Tegen dit vonnis d.d. 2 februari 1953, heeft partij Ameye, Remi, binnen de wettelijke termijn, in regelmatige vorm, en ontvankelijk beroep, en hebben geïntimeerden Ameye Lucien en Ameye Michel, incidenteel beroep ingesteld.

I. Hoofdzakelijk beroep :

Waar het hoofdzakelijk beroep van partij Ameye Remi beperkt wordt tot de beschikking van het aangevochten vonnis waarbij zij tot inbreng van 180.000 fr. veroordeeld werd, wordt door appellant voorgehouden dat hij enkel tot inbreng van de helft van dit bedrag, hetzij 90.000 fr., verplicht is, omdat de verkoop van het huis, gelegen te Harelbeke, een onrechtstreekse schenking was, die, op 2 oktober 1943, datum van deze bewerking, ten goede kwam niet aan Ameye Remi alleen, maar aan de toenmaals nog bestaande wettelijke huwelijksgemeenschap Ameye Remi-Stee-landt Maria, zodat lid 2 van art. 849 B.W. inzake van toepassing zou zijn, waar bepaald wordt dat wanneer de giften en legaten gedaan werden gezamenlijk aan twee echtgenoten van wie slechts één erfgerechtigd is, enkel deze laatste de helft er van inbrengt ».

Zoals de eerste Kamer van uw Hof, bij arrest d.d. 5 mei 1950 (R.W. 1950/51, kol. 183), reeds heeft doen uitschijnen, is zoals in onderhavig geval de verkoop van een onroerend goed tegen zulkdanige prijs dat de bewimpelde schenking van de verrichting »er uit voortspruit, geen onrechtstreekse schenking die een onroerend goed tot voorwerp heeft, doch wel de schenking van een voordeel, bestaande in het verschil tussen de bedongen prijs en de werkelijke waarde van het onroerend goed. (Zie ook : Verbreking, 19 juni 1952, Pas. 1952, I, R.W. 1952/53, kol. 458).

Het geldt derhalve niet een onroerend goed dat, als voorwerp van een schenking, en, behoudens strijdig uitdrukkelijk beding, dus niet in de huwelijksgemeenschap zou vallen (art. 1405 B.W.), doch wel een roerend goed dat in de baten van deze gemeenschap dient te worden omvat (art. 1401, 1°, B.W.), en, bij ontstentenis van het tegenbewijs geleverd volgens de

regelen bepaald door de artikelen 1499 en 1504 B.W., vermoed wordt van de wettelijke huwelijksgemeenschap deel uit te maken (zie: R.P.D.B., Tw. Contrat de mariage, n° 284).

Hoofdzakelijk is het nochtans te beklemtonen dat, zowel Remi Ameye als de gemeenschap Ameye-Stee-landt, voormeld voordeel, voorwerp van de onrechtstreekse schenking, slechts ontvangen hebben dan belast met de wettelijk geïmpliceerde verplichting dit voordeel terug te brengen in de nalatenschap van wijlen vrouw Elodie Dubaere, indien later Remi Ameye samen met anderen tot deze nalatenschap als medegerechtigde mocht geroepen worden.

In zijn conclusiën vóór het arrest van het Hof van Verbreking dd. 13 mei 1938 (Pas. 1938, I, 165), heeft de heer Eerste Advocaat-generaal Gesché, op grond van het stelsel van de inbrengen zoals ze ingericht worden door de artikelen 843 tot 869 B.W., het bestaan van een dergelijke ontbindende voorwaarde, waarvan elke rechtstreekse of onrechtstreekse schenking in zich de kiem draagt, duidelijk in het licht gesteld, en is voormeld arrest deze zienswijze volkomen bijgetreden.

Daar, in het onderhavige geval, deze voorwaarde verwezenlijkt werd, met uitwerksel op de dag waarop bedoeld voordeel geschonken werd, d.w.z. op het ogenblik waarop de huwelijksgemeenschap Ameye-Stee-landt nog bestond, dient m.i. de last van de inbreng voor het geheel door deze gemeenschap te worden gedragen, overeenkomstig de artikelen 1411 en 1418 B.W.

Wij besluiten dan ook tot de afwijzing van het hoofdzakelijk beroep als zijnde niet gegrond.

II. Incidenteel beroep :

Het incidenteel beroep strekt er toe de inbreng in natura van het door appellant aangekochte goed te bevelen, en verder te horen verklaren dat hij, op grond van art. 792 B.W., van elk aandeel in dit onroerend goed zal uitgesloten worden.

a) Deze vordering is m.i. vooreerst niet ontvanke-lijk, omdat de geïntimeerden Lucien en Michel Ameye nagelaten hebben de erfgenamen van wijlen Maria Steelandt, die medeëigenaars geworden zijn van het bedoelde onroerend goed, in het geding te roepen.

b) Verder, is deze eis m.i. niet gegrond, omdat, zoals reeds hierboven werd aangestipt, het voorwerp van de onrechtstreekse schenking niet het onroerend goed is, maar wel het roerend voordeel voortspruitende uit het verschil tussen de bedongen koop prijs en de werkelijke veilwaarde van dit onroerend goed.

Per slot van rekening betreft het dus eigenlijk geschonken geld, waarvan de inbreng geschiedt door mindere ontvangst uit het gereed geld van de nalatenschap (art. 869 B.W.), Art. 866, lid 2 B.W. is dan ook wegens dezelfde redenen niet van toepassing, wijl anderzijds deze bepaling enkel de inkorting — en niet de inbreng — van de giften van onroerende goederen betreft, waar deze giften gedaan werden met vrijstelling van inbreng en het beschikbaar gedeelte overtreffen;

Wat de voorgehouden verduistering of heling betreft, heeft de eerste rechter, op grond van oordeelkundige beschouwingen die m.i. volkomen kunnen bijgetreden worden, de ongegrondheid van deze be-bering doen uitschijnen.

De onrechtstreekse schenking is immers geschied bij een openlijke akte van verkoop, waarvan de prijs niet eens bewimpeld werd en door iedereen kon worden vastgesteld en vergeleken met de werkelijke waarde van het verkochte goed.

Bovendien — zoals appellant doet opmerken — dient inzake de verduistering of heling voorzien bij art. 792 B.W. het bedrag te bestaan op het ogenblik van de deling. Welnu, tijdens de verrichtingen van de inventaris op 7 november 1950 werd door de raadsman van Remi Ameye verklaard dat « moest enig vonnis of arrest meerwaarde toekennen voor verkopen van onroerende goederen aan erfgenamen, deze laatste hierbij bereid zijn de gebeurlijke gestatueerde meerwaarde in te brengen in de nalatenschap ».

Zelfs indien dus moest worden aangenomen dat appellant zich aan bedrog zou hebben schuldig gemaakt — « quod non » — dan nog zou deze spontane en te gelegener tijd gedane verklaring dit bedrog uitwissen.

Wij besluiten dienvolgens, zoniet tot de niet-ontvankelijkheid van de eis, voorwerp van het incidenteel beroep, in elk geval tot de niet gegrondheid van dit rechtsmiddel.

Arrest

Overwegende dat de geïntimeerden sub n° 3 tot en met 14 alhoewel behoorlijk gedagvaard geen pleitbezorger gesteld hebben;

Overwegende dat het hoofdzakelijk en het incidenteel beroep tijdig en regelmatig ingesteld werden;

Overwegende dat het hoofdzakelijk beroep beperkt wordt tot de beschikking van het bestreden vonnis waarbij verklaard wordt dat een inbreng van 180.000 frank door appellant verschuldigd is; dat anderzijds het incidenteel beroep strekt tot de inbreng in natura van het door appellant aangekocht goed en tot uitsluiting van deze laatste van elk aandeel in dit goed, op grond van artikel 792 van het B.W.;

Nopens het hoofdzakelijk beroep :

Overwegende dat appellant zich op artikel 849, lid 2 B.W. beroept, in zover daarbij bepaald wordt dat wanneer de giften en legaten gedaan werden gezamenlijk aan de twee echtgenoten van wie slechts één erfgeëchtigde is, deze laatste enkel de helft ervan inbrengt, om te beweren dat hij slechts tot inbreng van 180.000 fr. : 2 = 90.000 fr. gehouden is; dat immers volgens appellant de onrechtstreekse schenking vervat in de verkoop van 2 oktober 1943 niet aan hem alleen, maar aan de toenmaals bestaande huwelijksgemeenschap Ameye-Stee-landt ten goede gekomen is;

Overwegende dat dit laatste een gevolg is van het tussen de echtgenoten Ameye-Stee-landt bestaande huwelijksstelsel; maar dat het bewust onroerend goed door de de cujus aan appellant alleen verkocht werd; dat niets er op wijst dat de de cujus daardoor ook haar schoondochter Steelandt Maria zou hebben willen begunstigen;

dat bijgevolg appellant, aan wie alleen het voordeel gedaan werd, gans dit voordeel, overeenkomstig art. 849 in fine van het B.W. moet inbrengen (Kluyskens, de erfenissen, 4° druk, n° 169, 3°; De Page IX, 2° n° 1187), behoudens zijn verhaal tegenover de erfgenamen van zijn overleden echtgenote voor de helft van de in te brengen waarde (Verbr. 13 mei 1938, Pas. 1938, I, 165; R.P.D.B. v° succession n° 1806 en v°);

Nopens het incidenteel beroep :

Overwegende dat de eis strekkende tot de inbreng in natura van het aangekocht goed niet gegrond is, daar de uit de verkoop voortspruitende onrechtstreekse bevoordeling niet het aangekocht goed, maar het verschil tussen de bedongen prijs en de werkelijke waarde tot voorwerp heeft;

Overwegende dat de beweerde erfelijke heling slechts kan betrekking hebben op gezegd verschil;

Overwegende dat indien in strijd met de opinie van de eerste rechter moest aangenomen worden dat de onrechtstreekse bevoordeling bestaande in een verkoop van onroerend goed onder de verkoopwaarde, voor heling vatbaar is, de bij de inventaris van 7 november 1950 spontane en ten nuttige tijde gedane verklaring van de raadsman van appelland het gebrek van de heling zou hebben uitgewist;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthys in zijn eensluidend advies, wijzend bij verstek tegenover de geïntimeerden sub n° 3 tot en met 14;

Alle andere of strijdige besluiten verwerpend, Ontvangt het hoofdzakelijk en het incidenteel beroep; verklaart beide ongegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis in al zijn beschikkingen;

Veroordeelt appelland tot de kosten van de aanleg.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer — 9 februari 1955.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Gerniers en Noest.

Advocaat-Generaal : M. De Hoon.

Advocaten : Mrs Kickx en Tevel.

1. **Evocatie. — Onbevoegdheid van de vrederechter ratione materiae. — Vatbaarheid voor hoger beroep van het door de rechtbank bij evocatie gewezen vonnis.**

2. **Pacht. — Overmacht.**

1. *Een bij evocatie door een burgerlijke rechtbank uitgesproken vonnis wordt niet steeds in laatste aanleg gewezen. Wanneer een rechtbank van eerste aanleg, recht doende in hoger beroep, de onbevoegdheid «ratione materiae» van de vrederechter vaststelt en op grond van haar eigen bevoegdheid over de zaak ten gronde beslist, doet zij in eerste of in laatste aanleg uitspraak naargelang de vordering al dan niet het bedrag voor de vatbaarheid van hoger beroep van de vonnissen van burgerlijke rechtbanken overschrijdt.*

2. *Wanneer de pachter ten gevolge van overmacht — maatregelen van de bezetter — niet het genot van de gepachte percelen heeft gehad, is hij hiervoor geen pachtgeld verschuldigd.*

Vordering van de verpachter tegen de pachter wegens aan het verpachte verrichte werkzaamheden. (Zie nader het arrest.)

Bovyn t/ De Neve.

Gezien de stukken, o.m. de grosse van het bestreden vonnis;

Overwegende dat het hoofdzakelijk en het incidenteel hoger beroep tijdig en regelmatig ingesteld werden;

Nopens de ontvankelijkheid van de beroepen :

Overwegende dat, bij een eerste vonnis dd. 17 oktober 1947, dat bij ontstentenis van hoger beroep in

kracht van gewijsde is getreden, de Rechtbank van eerste aanleg te Gent bevestigd heeft de twee vonnissen van de Vrederechter te Kaprijke, respectievelijk dd. 8 en 15 januari 1946, waarbij deze laatste zich «ratione materiae» onbevoegd had verklaard tot kennisneming van de onderhavige vorderingen; voorts, bij toepassing van art. 473, laatste lid, van het WBRv., de zaak tot zich trok, omdat zij onder haar normale bevoegdheid viel, en, alvorens nader te beslissen, een deskundig onderzoek bevolen heeft;

Overwegende dat, bij haar beroepen vonnis, dezelfde rechtbank, wijzende in voortzetting en dus steeds bij evocatie, de geïntimeerde heeft veroordeeld om, na aftrek ener forfaitaire vergoeding van 30.000 fr. wegens de door haar gedane verrichtingen, aan de appellante terug te betalen de globale som van 27.50 fr.;

Overwegende dat de geïntimeerde verkeerdelijk vooropstelt dat dit laatste vonnis voor geen beroep vatbaar is, onder voorwendsel dat het in tweede aanleg geveld werd en dat een vonnis, dat door een burgerlijke rechtbank, krachtens haar recht van evocatie, uitgesproken wordt, steeds in laatste aanleg wordt gewezen;

Overwegende immers dat, wanneer, zoals in casu, een rechtbank van eerste aanleg, zetelende in graad van beroep, de onbevoegdheid «ratione materiae» van de vrederechter vaststelt en, op grond van haar eigen bevoegdheid, de zaak ten gronde beslecht, haar beslissing in eerste of in laatste aanleg uitgesproken wordt naar gelang de vordering al dan niet het beloop van het beroep vóór de burgerlijke rechtbanken overschrijdt (Rép. Prat. V^o Procédure en matière civile, n° 472; Pasinomie 1932 voorbereidende werkzaamheden der wet van 15 maart 1932, bl. 60 en 82; Braas, Proc. civ. 3de dr., n° 1374);

Overwegende derhalve dat, nu ieder van beide hoofdvorderingen dit beloop te boven gaat, de beroepen wél ontvankelijk zijn;

Nopens de nietigheid van de overeenkomsten :

Overwegende dat de bewuste contracten, waarbij met het oog op het winnen van aardappelen voor de wintervoorraad van verscheidene huisgezinnen, de geïntimeerde twee percelen polderland aan de appellante in pacht gaf, op zich zelf geen ongeoorloofd karakter vertoonden in hoofde van de tussenpersoon, die zich daarmee had belast; dat dergelijke overeenkomsten trouwens tijdens de oorlogsjaren doorgaans gesloten werden, zelfs voor rekening van openbare instellingen;

Overwegende dat, in strijd met wat de eerste rechter aangenomen heeft, het allerm minst bewezen is dat de appellante daarbij beoogde woekerwinsten ten nadele van haar committenten te verwezenlijken;

Overwegende dat de zienswijze van de eerste rechter uitsluitend op veronderstellingen steunt en aldus de vereiste rechtvaardiging mist;

Overwegende bijgevolg dat de Eerste Rechter ten onrechte beide contracten, bij toepassing van art. 1133 van het B.W., voor nietig heeft gehouden;

Nopens de onmogelijkheid van uitvoering wegens overmacht :

Overwegende dat uit de bestanddelen der zaak, meer bepaald uit het deskundig verslag, ontegensprekelijk blijkt dat, enkele dagen na het ondertekenen van de pachtovereenkomsten, de bezettende overheid beslist heeft de noorderpolders onder water te zetten, waaronder de Barbarapolder te Watervliet, waar de

verplichte landerijen gelegen waren; zo de overstroming aanvankelijk op zekere plaatsen kon vertraagd worden, het gevaar steeds hoe langer hoe dreigender werd, derwijze dat de Barbarapolder ten slotte begin mei 1944 ook onder water kwam;

Overwegende dat de appellante, die in een aanpalende gemeente woonde, met deze wanhopige toestand wél bekend was en er zich zeer gemakkelijk rekenschap van kon geven dat het oogsten van late aardappelen, aldaar voorzien, voortaan uitgesloten was;

Overwegende dat het vanzelf spreekt dat, ofschoon de een of de ander landbouwer het toch gewaagd heeft op zijn land veldvruchten te telen, de appellante, die ten voordele van derden was opgetreden, soortgelijk risico niet kon oplopen en tot het planten van late aardappelen, dat normaal in april dient te geschieden, niet is durven overgaan;

Overwegende dat zij onder deze omstandigheden, uit oorzaak van overmacht, in de onmogelijkheid is geweest om de haar verpachte landerijen daadwerkelijk in gebruik te nemen;

Overwegende dat hieruit volgt dat, waar zij het genot van de twee bewuste percelen niet heeft gehad, zij hiervoor geen pachtgeld verschuldigd is, in dier voege dat de tegeneis van de geïntimeerde, strekkende tot betaling van het saldo daarvan, als ongegrond dient afgewezen en dat de appellante in principe recht heeft op terugbetaling van de door haar gestorte afkortingen;

Nopens de aan de geïntimeerde toekomende vergoeding:

Overwegende dat de verpachting tot doel had landerijen, welke voor het winnen van aardappelen moesten geschikt zijn, ter beschikking van de appellante te stellen; dat zij dus ten laste van de geïntimeerde medebracht de daartoe bestemde voorbereidingswerken, zoals bemestingen en bewerkingen van alle aard, onverschillig ook of deze werken vóór of na het sluiten van de pachtovereenkomsten mochten geschied zijn;

Overwegende dat de bedongen pachtgelden de vergoeding uitmaakten niet alleen van het gebruik der landerijen, maar ook van al de door de geïntimeerde verrichte prestaties, welke daarmede verband hielden, hetzij dat zij uitdrukkelijk, hetzij dat zij impliciet aan deze laatste opgelegd waren;

Overwegende dat het niet betwist wordt dat de geïntimeerde dergelijke werken heeft uitgevoerd, toen er nog geen sprake was van de hierboven aangehaalde maatregelen vanwege de vijand;

Overwegende derhalve dat de Eerste Rechter deswege terecht een vergoeding aan de geïntimeerde heeft toegekend; dat het bedrag ervan evenwel te hoog blijkt en, naar billijkheid, tot de gezamenlijke som van 10.000 fr. dient herleid te worden;

Overwegende dat, na compensatie van beide schulden, de geïntimeerde nog aan de appellante verschuldigd staat de som van 57.500 fr. — 10.000 fr. of 47.500 fr.; dat geen termen bestaan om op dit bedrag compensatoire interesten aan te rekenen;

Om deze redenen:

Het Hof;

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935; Gehoord de heer advocaat-generaal Matthys in zijn grotendeels eensluidend advies;

Alle andere conclusies van de hand wijzende, Ontvangt het hoofdzakelijk en het incidenteel hoger beroep;

Verklaart het eerste ten dele gegrond en het tweede ongegrond;

Dientengevolge doet het bestreden vonnis te niet en, opnieuw wijzende, veroordeelt de geïntimeerde om aan de appellante de som te betalen van 47.500 frank, te vermeerderen met de gerechtelijke interesten sinds 23 december 1944;

Verwijst haar in de kosten van beide aanleggen, daarin begrepen die van het deskundig onderzoek.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

14 juli 1955.

Voorzitter: M. Driessen.

Rechters: M.M. Winants en Alsteens

O.M.: M. Meers.

Advocaten: Mrs Abeels en Smets.

Vervoerovereenkomst. — Verjaring.

In geval van overtreding van de strafwet verjaart de op de vervoerovereenkomst gegronde vordering door verloop van de voor de verjaring van de strafvordering bepaalde tijd (art. 9 wet van 25 augustus 1891).

Herckens t/ Alen.

Herzien het vonnis door de Rechtbank de 5e februari 1954 uitgesproken;

Gezien het proces-verbaal van verhoor der door aanlegger opgeroepen getuigen, in datum van 26 oktober 1954;

Overwegende dat uit voormeld getuigenverhoor duidelijk blijkt dat het springen van de voorste rechterband van de autobus van verweerder veroorzaakt werd door de sletige stand van die band;

Overwegende dat aldus bewezen is: a) *wat betreft de eis ingeleid bij dagvaarding van 23 april 1953*, dat verweerder een strafrechtelijke (artikelen 418 en 420, Strafwetboek) en tevens burgerlijke fout (artikelen 1382 en 1383 B. W.) begaan heeft, die het ongeval veroorzaakt heeft;

b) *wat betreft de eis ingeleid bij dagvaarding van 26 december 1953*, dat het ongeval niet veroorzaakt werd door een vreemde oorzaak, die aan verweerder niet te wijten is (artikel 4 wet 25 augustus 1891);

Overwegende dat verweerder ten onrechte opwerpt dat de vordering gegrond op het vervoercontract verjaard is, vermits, in geval van inbreuk op de strafwet, de verjaringstermijn van drie jaar is (artikel 9 van voormelde wet, De Page, VII, tweede boekdeel, 1366, 3 en 1380, nota 7);

Overwegende dat, vooraleer verder uitspraak te doen, een deskundig onderzoek moet bevolen worden;

Gezien artikelen 2, 30 tot 37 en 55 tot 59 der wet van 15 juni 1935, gewijzigd door de wet van 20 juli 1939;

Om deze redenen,

De Rechtbank, statuerende op tegenspraak;

Alvorens verder uitspraak te doen, stelt als deskundige aan de heer J. Entbrouckx, geneesheer, wonende te Tongeren, met opdracht aanlegger te onderzoeken, ten einde te bepalen of het ongeval van 24 september 1951 een bestendige werkonbekwaamheid heeft veroorzaakt en, zo ja, welke de graad er van is;

Kosten voorbehouden.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 21 april 1955.

Voorzitter : M. Gepts.

Rechters : Mevr. Deloof en M. Buysse.

Advocaten : Mrs Ooms, J. De Smedt, Van Alsenoy

Kracht van gewijsde van tussenvonnissen. — Waarop slaat die kracht ?

De Belgische en Franse rechtsleer en rechtspraak willen slechts kracht van gewijsde toekennen aan het dispositief van het vonnis en aan de motieven, die er de noodzakelijke steun van zijn.

Een zekere Nederlandse rechtsleer (Asser) hecht daarentegen meer waarde aan het « declaratief gedeelte » van het vonnis dan aan het « dictum » ; het declaratief gedeelte geeft de vaststelling weer van de rechtsverhoudingen, waarover tussen partijen een geschil bestond.

Het rechterlijk gewijsde volgt, zelfs indien partijen gezamenlijk om een uitspraak hebben verzocht, maar het gewijsde is dan ook beperkt tot wat door partijen aan de rechter is voorgedragen.

Indien in casu het tussenvonnis een definitief vonnis is ten aanzien van de vraag of al dan niet tot vereffening en deling zou worden overgegaan, kan het zeker niet als definitief worden beschouwd wat betreft het in de nalatenschap vallen van bepaalde goederen; dit geschilpunt was inderdaad niet het voorwerp van een discussie, wat nodig is opdat er kracht van gewijsde zou zijn.

Zo een beslissing impliciet zijn mag, moet zij echter ondubbelzinnig voortspruiten uit hetgeen door de rechtbank beslist is over het haar voorgelegde geschil; impliciet kan niet worden beslist over hetgeen niet tussen partijen gedebatteerd is.

Alle beschouwingen omtrent de ontleding van het rechterlijk gewijsde dienen te worden uitgelegd, niet zozeer naar de letter als volgens het gezond verstand. In ieder geval zal men feitelijk voelen of er strijd bestaat tussen de eerste beslissing en hetgeen opnieuw in betwisting gebracht werd.

De eenvoudige opsomming van goederen, die volgens de dagvaarding deel zouden uitmaken van de nalatenschap, maar waarover niet gedebatteerd is tussen partijen, die zich ertoe hebben beperkt te decreteren om tot verdeling over te gaan, terwijl verweerders alle voorbehoud hebben gemaakt hun aanspraken voor de notarissen te verdedigen, maakt geen essentieel deel uit van de beschikking van het vonnis en is slechts bij wijze van inlichting daaraan toegevoegd; het heeft dan ook geen kracht van gewijsde verkregen.

Verschelden t./ Verschelden cs.

Herzien het vonnis dezer kamer dd. 23-1-1947, gezien de inventaris opgesteld op 18-6-1947 voor notarissen Van Diest en De Vroe, het deskundig verslag van de heer H. Seeldrayers en Janssens, neergelegd ter Griffie op 10 febr. 1953, de dagstelling van 2.11.1953; Gelet op de artikelen 2, 34, 35, 37 en 41 der Wet van 15 juni 1955;

Overwegende dat de inleidende dagvaarding van 30 oktober 1946 strekte tot de vereffening en deling van de nalatenschap van wijlen Frans Bernard Verschelden, vader van eisers en verweerders; dat deze inleidende dagvaarding in haar opgave vermeldde dat o.a. tot de nalatenschap behoorden 1) het onroerend goed gelegen te Antwerpen, 17, Maasstraat, waarde

200.000 F. 2) het schip Philomena en 3) het schip Rosa; dat het dispositief van de dagvaarding zonder de goederen te bepalen, de benoeming van een deskundige vroeg om de goederen te schatten en te bepalen of ze in natura konden verdeeld worden, en voor het geval dit niet mocht zijn, de openbare verkoping ervan vorderde; dat door zittingsbesluiten van 23 januari 1947 eisers het dispositief van hun dagvaarding herhaalden (dus zonder de goederen die zouden deel uitmaken van de nalatenschap aan te duiden); dat verweerders daarop op zelfde datum akkoordbesluiten namen « akte te verlenen dat zij onder voorbehoud van al hun rechten, die zij zullen doen gelden bij de bewegingen van deling en vereffening, zich niet verzetten tegen de gevraagde bewerkingen ».

Dat het daarop op dezelfde dag gegeven vonnis aan verweerders de gevraagde akte verleende, de gevraagde vereffening en verdeling beveelt door het ambt van notarissen Van Diest en De Vroe; de HH. Seeldrayers en Janssens tot deskundigen benoemt om de goederen te schatten en te bepalen of zij kunnen verdeeld worden met inachtneming der rechten van partijen, vervolgens de kavels, die in geval van verdeling te maken zijn, samen te stellen en er de waarde van aan te wijzen, en voor het geval ze niet verdeelbaar zouden zijn, beveelt de openbare verkoping ervan;

Overwegende dat het dispositief van het vonnis, gezien de akkoordbesluiten van partijen, nagenoeg het dispositief van de besluiten van eisers weergeeft; dat het vonnis echter (en het is kenschetsend dat deze aanvulling in margina er aan toegevoegd werd) de aanduiding van de opgave van de dagvaarding herhaalt « deze goederen o.m. bevattende 1° een huis gelegen te Antwerpen, 117, Daasstraat; 2° het schip Philomena; 3° het schip Rosa en liggend geld ».

Overwegende dat op 18 juni, ingevolge geveld tussenvonnis, de aangestelde notarissen inventaris opstelden met beschrijving en ontleding der bescheiden der goederen afhangende van de gemeenschap, die bestaan heeft tussen Frans B. Verschelden en Rosalie Van der Veken.

Dat aldus geïnventarieerd werd :

1) een akte verleden voor notaris Van Diest op 19 mei 1927 inhoudende verkoop aan Frans Bernard Verschelden voor het vruchtgebruik en aan Philomena Sidonie Verschelden en Sidonia Marcelle Verschelden voor de naakte eigendom van het huis te Antwerpen, 17, Maasstraat;

2) een onderhandse akte van 15 juni 1927 inhoudende verkoop door Frans Bernard Verschelden aan Frans Emerance Verschelden van een ijzer spitsschip « Edouard » thans genaamd « Rosa » schip aangekocht door de verkoper op 6 oktober 1921;

3) een onderhandse akte van 15 juni 1927 houdende verkoop door Frans Bernard Verschelden aan Joseph Verschelden van een ijzeren spitsschip « De vier Gezusters » gebouwd in 1908 (dit schip werd door de oorlogsomstandigheden vernield);

4) een onderhandse akte van 10 mei 1938 inhoudende verkoop door Frans Bernard Verschelden aan dame Philomena Sidonie Verschelden van de helft van het schip « Sanie I » (thans genaamd Philomène) gebouwd in 1916; dit schip was voor de andere helft gekocht geweest door Frans Emerance Verschelden op 23 oktober 1931 (dit schip verdween bij de oorlogsomstandigheden);

5) akte voor notarissen Mertens en Hermans te Antwerpen, inhoudende verkoop door Isidoor Verschelden aan Frans Bernard Verschelden op 3 juni 1927 van zijn rechten zo in volle eigendom als in naakte eigendom in de schepen « Fairaka » en « 4 Gezusters » af-

hangende van de wettelijke gemeenschap, die bestaan heeft tussen Frans Bernard Verschelden en Marie Rosalie Van der Veken voor 16.000 frank;

6) een onderhandse akte van 17 Mei 1927 waarbij Isidoor Verschelden verklaart ontvangen te hebben van Frans Bernard Verschelden 12.000 F. in gezegde akte van afstand, vermeldende niets meer te eisen te hebben in de gemeenschap die heeft bestaan tussen Frans Bernard Verschelden en Rosalie Van der Veken alsmede in de nalatenschap dezer laatste;

7) een onderhandse akte van 30 november 1927 waarbij August Verschelden verklaart ontvangen te hebben de som van F. 28.000 mits welke som hij afstand doet van al zijn rechten zo in volle als in naakte eigendom in de twee schepen Fairaka en 4 Gezusters, en niets meer te eisen hebben in gezegde gemeen- en nalatenschap van zijne moeder;

(het schip Fairaka werd verkocht door Frans Bernard Verschelden aan zijn zoon Louis Verschelden).

Overwegende dat uit deze inventaris blijkt dat de gemeenschap die bestaan had tussen Frans Bernard Verschelden en zijn echtgenote alsook de nalatenschap van deze laatste vereffend zijn geweest wat eisers trouwens toegeven, dat zij thans slechts de verdeling vervolgen van de nalatenschap van Frans Bernard Verschelden;

Overwegende dat er echter ook uit de aangehaalde bescheiden blijkt dat de 3 goederen opgegeven in de inleidende dagvaarding als deel uitmakende van de nalatenschap van Frans Bernard Verschelden in feite de persoonlijke eigendom waren van sommigen der verweerders;

1) dat het huis Maasstraat voor de naakte eigendom gekocht werd door Philomena-Sidonie en Sidonie-Marcelle Verschelden in 1927 en dus bij het overlijden van de vruchtgebruiker Frans Bernard Verschelden hun volle eigendom geworden is;

2) dat het schip «Edouard» thans «Rosa» door Frans Bernard Verschelden regelmatig verkocht geweest was aan Frans Emérance Verschelden op 15 juni 1927;

3) dat het schip «Sani I» thans «Philomène» voor de helft gekocht was door Frans Emérance Verschelden op 23 oktober 1931 en voor de helft door Frans Bernard Verschelden; dat deze laatste zijne helft aan dame Philomène-Sidonie Verschelden verkocht tegen verplichting van levensonderhoud;

Dat eisers Isidoor en Augustinus Verschelden ieder 28.000 Fr. van hun vader ontvingen en bekenden aldus niets meer te eisen te hebben in de nalatenschap van hun moeder;

Overwegende dat het begrijpelijk is dat op het zicht van al deze documenten, eisers vanaf 1947 tot 1953 geen haast meer aan de dag legden om de aldus vereenvoudigde nalatenschap te vereffenen; dat zij dan pas in 1953 de deskundigen in beweging stelden en de eigendommen opgegeven in de dagvaarding toch deden schatten, dat de deskundigen het huis en het voorhanden schip schatten; dat zij de vraag betreffende de verdeling in natura niet beantwoordden; dat het echter vanzelfsprekend is dat één huis en één schip (het andere verdwenen door de oorlogsomstandigheden) niet in natura tussen 7 erfgenamen konden verdeeld worden;

Overwegende dat slechts 2 van de oorspronkelijke eisers, Isidoor en August Verschelden thans vorderen dat de openbare verkoping zou vervolgd worden van het huis Maasstraat, 67, en van het schip «Rosa»;

Dat ook deze eisers aannemen dat het schip «Philomena» door oorlogsomstandigheden werd vernield en dus niet kan verkocht worden;

Dat deze eisers niets inbrengen tegen de eigendoms-titels door sommigen van de verweerders voorgelegd betreffende gezegd huis en schip; dat zonder deze titels

in het minst te willen betwisten, zij zich halsstarrig vastklampen aan de gezegde kracht van gewijsde van het tussenvonnis dat volgens hen definitief zou beslist hebben dat het schip «Rosa» en het huis Maasstraat, 17, van de nalatenschap afhangen;

Dat in zoverre de titels van sommige verweerders in tegenstrijd moesten zijn met gemeld vonnis dat betekend werd en in kracht van gewijsde getreden is, zij teniet zouden gedaan worden door de res judicata die pro veritate habetur;

Overwegende dat eisers aldus kracht van gewijsde willen verlenen aan een niet essentieel deel van het vonnis;

Dat de Belgische en Franse rechtsleer en rechtspraak slechts kracht van gewijsde verlenen aan het dispositief van het vonnis of aan deze motieven die er de nodige steun van zijn;

Dat eiser, integendeel volgens zekere Nederlandse rechtsleer (Asser) meer waarde hechten aan het «declaratief» gedeelte van het vonnis dan aan het «dictum», dat het declaratief gedeelte de vaststelling van de rechtsverhoudingen waarover tussen partijen een geschil bestond weergeeft; dat zij het declaratief ten deze vinden in de overweging van het tussenvonnis «dat de besluiten van aanleggers... goed en gegrond voorkomen, en dienen ingewilligd»;

Overwegende dat zelfs in deze stelling er dient opgemerkt dat de besluiten van aanleggers die «gegrond» zouden zijn geen melding droegen van het schip «Rosa» en het huis Maasstraat;

Dat zij dus geen aanspraak maakten om deze goederen als een deel van de tussen partijen bestaande onverdeeldheid te beschouwen;

Overwegende dat eisers tevergeefs doen opmerken dat het rechterlijk gewijsde volgt, zelfs indien partijen gezamenlijk om een uitspraak verzochten; dat dit niet betwist is maar dat het gewijsde zich dan ook beperkt tot wat door partijen aan de rechter voorgedragen werd; dat in casu de betwisting herleid werd tot de aanvraag tot vereffening en deling waarover partijen akkoord gingen; dat verweerders verder alle voorbehoud maakten zich het recht voorbehoudende hun standpunt voor de aangestelde notarissen te rechtvaardigen;

Overwegende dat indien het tussenvonnis dan ook een definitief vonnis is op het punt te weten of er al dan niet tot vereffening en deling zou overgegaan worden, het zeker niet als definitief kan beschouwd worden, wat betreft het in de nalatenschap vallen van bepaalde goederen; dat dit geschilpunt inderdaad niet het voorwerp geweest was van een discussie wat nodig is opdat er kracht van gewijsde zou zijn «la chose» jugée ne s'attache pas aux parties purement énonciatives du jugement ni à ce qui a été décidé par le juge en dehors de tout débat ou de toute conclusion» (De Page, III, n° 947);

Overwegende dat eisers nog tevergeefs doen opmerken dat de Rechtbank, vooraleer partijen voor de notarissen te verzenden, bevoegd is om uitspraak te doen over bepaalde tussen partijen bestaande geschilpunten, wanneer de éنية te stellen vraag juist is te weten of de Rechtbank alsdan verzocht werd een bepaald geschilpunt te beslechten;

Dat de besluiten van akkoord op het louter feit van de verdeling er integendeel op wijzen dat partijen verlangden alle geschillen nopens de samenstelling van de nalatenschap te verdagen tot aan het verschijnen voor notarissen;

Overwegende dat eisers er op wijzen dat er tegenspraak bestaat tussen titels van eigendom door verweerders aangehaald en het tussenvonnis dat zegt dat deze goederen deel uitmaken van de nalatenschap

dat het gezag van het gewijsde niet alleen ligt in hetgeen uitdrukkelijk verklaard werd, maar zelfs in hetgeen stilzwijgend en impliciet zou gezegd zijn;

Overwegende dat indien een beslissing impliciet mag zijn, zij nochtans ondubbelzinnig moet spruiten uit hetgeen door de Rechtbank beslist werd over de haar voorgelegde betwisting, dat niets impliciet kan gevonnist worden wat niet tussen partijen gedebatteerd werd; dat zoals blijkt uit de besluiten voor de eerste rechter genomen, het eigendomsrecht over het schip « Rosa » en het huis Maasstraat, niet gedebatteerd werden;

Overwegende trouwens dat alle beschouwingen betreffende de ontleding van het rechterlijk gewijsde niet zozeer naar de letter dan volgens het gezond verstand dienen geïnterpreteerd; dat men in ieder geval in feite zal aanvoelen of er tegenstrijd bestaat tussen de eerste beslissing en hetgeen terug in betwisting gebracht wordt: « C'est autant une question » de bon sens, qu'une question de droit. Il faut prendre » le jugement, non dans la sécheresse de ses formules, » mais dans son sens exact, précis, complet; il faut » l'interpréter raisonnablement, sainement; en émon- » der sans doute tout ce qui est inutile ou superfé- » toire (parties purement énonciatives, décisions » n'ayant pas fait l'objet d'un débat, mais en conserver » aussi tout ce qui est indissolublement lié au dis- » positif » (De Page, n° 947);

Overwegende in feite dat de loutere opsomming van goederen die volgens de dagvaarding deel zouden uitmaken van de nalatenschap, o.a. maar waarover niet gedebatteerd werd tussen partijen, die zich vergenoegen te decreteren om tot verdeling over te gaan, verweerders alle voorbehoud makende hun aanspraken voor de notarissen te verdedigen, geen essentieel deel uitmaakt van de beschikking van het vonnis en slechts ten titel van inlichting er aan toegevoegd werd; dat het dan ook geen kracht van gewijsde verworven heeft;

Dat dit deel van het vonnis dat tot een onderzoeksmaatregel overging, hoogstens als interlocutoir zou mogen beschouwd worden, in deze mate dat de rechtbank haar later te nemen beslissing zou laten vermoeden, zonder nochtans gebonden te blijven door deze « préjugé » eens de onderzoeksmaatregel uitgevoerd;

Overwegende dat eisers zelf moeten bekennen dat zowel de schatting als de verkoop van het schip « Philomène » onmogelijk is geworden, daar het schip door oorlogsomstandigheden is vernield; dat de gezegde kracht van gewijsde dan moet wijken voor de onmogelijkheid tot uitvoering; dat in rechte de toestand nochtans indientiek is wat betreft het schip « Rosa » en het huis Maasstraat; dat beide goederen door een authentieke akte — die niet aangevochten wordt — uit het patrimonium van de decujus zijn getreden; dat iedere beslissing wat hen betreft om ze nog in de nalatenschap te rekenen, zonder voorwerp is;

Overwegende eindelijk dat moest men beschouwen dat het tussenvonnissen toch impliciet iets beslist heeft over het eigendomsrecht van gezegde goederen — quod non — deze beslissing dan nog maar voorlopig zou zijn en zou moeten wijken voor de strijdige niet aangevochte titels van eigendom door verweerders later voorgebracht; dat verweerders zich inderdaad zouden bevinden in de toestand van de schuldenaar die de kwijting van zijn schuld verloren heeft en terug tot betaling veroordeeld werd, maar vóór de uitvoering van het vonnis zijn kwijting terugvindt; dat in plaats van het vonnis dan te moeten uitvoeren en daarna in terugbetaling te dagvaarden wegens de betaling zonder oorzaak, de rechtsleer met het gezond verstand

aanneemt dat hij de kwijting als uitvoering van het vonnis mag beschouwen, dat in casu verweerders, indien zij konden verplicht worden door het tussenvonnissen tot de verkoping van hun eigendom over te gaan om ze in de litigieuze nalatenschap te brengen, ook mits voorlegging van hun titels van eigendom, gegrond zouden zijn tot terugbetaling van het zonder oorzaak geleverde; dat het dan eenvoudiger en billijker is de verkoping van hun eigen goederen in te houden (De Page, n° 996);

Overwegende dat oorspronkelijke eiser Louis Verschelden de mening van de verweerders deelt;

Overwegende dat er in de vervanging van notaris De Cordes, destijds aangesteld om de afwezigen te vertegenwoordigen, dient voorzien;

Om deze redenen,

De Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak in voortzetting van zaken,

na erover beraadslaagd te hebben,

alle verdere en strijdige besluiten verwerpend;

Zegt voor recht dat gebleken is uit een inventaris opgesteld door Mter V. Van Diest en J. De Vroe en uit de beschrijving en ontleding der bescheiden, dat de schepen « Rosa » en « Philomena », respectievelijk de persoonlijke eigendom zijn van Frans Emerentia Verschelden en Jozef Verschelden en het huis Maasstraat 17, Antwerpen, de persoonlijke eigendom is van Sidonia Philomena Verschelden;

Zegt voor recht dat deze goederen nooit tot de nalatenschap behoord hebben;

Wijst de eis van aanleggers, vertegenwoordigd door Mr G. Lang, af, en veroordeelt hen tot de kosten;

Verzendt de partijen voor de notarissen om de verdere bewerkingen van vereffening en deling voort te zetten; benoemt Mter Van Yichelen, notaris te Antwerpen, in vervanging van Mter De Cordes, notaris te Antwerpen, thans overleden;

Stelt Mevrouw de Rechter M. Deloof aan om:

de partijen te horen in geval van betwistingen, deze zo mogelijk te verzoeken zo niet verslag te maken aan de Rechtbank om daarna besloten en beslist te worden als naar recht.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE HASSELT

2e Kamer. — 25 juni 1955.

Voorzitter: M. Kranzen.

Rechters: M.M. Ghysen en Perilleux.

O.M.: M. Weyens.

Advocaten: Mrs Verhoeven en Demal.

Schadevergoeding. — Eiser moet de juiste schade bewijzen. — Slechts bij hoge uitzondering begroting « ex aequo et bono ».

Hij die schadevergoeding eist, moet de schade bewijzen; het juiste bedrag van de schade moet worden bewezen, zo dikwijls het mogelijk is, zelfs wanneer het moeilijk is.

Van de begroting « ex aequo et bono » mag uit gemakzucht geen misbruik worden gemaakt; de strikte rechtvaardigheid moet ook elke overdreven toegeeflijkheid ten opzichte van hem, die schade heeft geleden, doen vermijden.

O. M. en Melotte b.p. t/ Van de Weyer.

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingediend;

Overwegende dat dit alleen tot voorwerp heeft het bestreden vonnis te zien hervormen in zoverre het aan de burgerlijke partij geen schadevergoeding heeft toegekend voor de tijdelijke onbruikbaarheid van een door de schuld van betichte beschadigde autobus;

Overwegende dat niet betwist wordt dat de burgerlijke partij een vrij belangrijke openbare autobusdienst uitbaat, bepaaldelijk de lijn Hasselt-Eksel-Achel met uitbreidingen en dat hij beschikt over vervangings-autobussen, zoals voorgeschreven bij reglement gevoegd bij het Regentsbesluit van 22 Mei 1947;

Overwegende dat dit besluit voorzeker geen absoluut beletsel vormt, waardoor de toekenning van de gevraagde schadevergoeding onmogelijk zou zijn;

Overwegende echter dat degene die schadevergoeding eist de schade moet bewijzen;

Overwegende dat het juiste bedrag van de schade moet bewezen worden, telkens zulks mogelijk is, zelfs wanneer het enigszins moeilijk is; dat van de raming « ex aequo et bono » geen misbruik uit gemakzucht mag gemaakt worden; dat de strikte rechtvaardigheid ook elke overdreven toegeeflijkheid ten opzichte van wie schade leed moet doen vermijden;

Overwegende dat een georganiseerd transportbedrijf, dat een regelmatige boekhouding moet hebben, bij machte is het juiste bedrag van dergelijke schade te bewijzen; dat de ondervinding leert dat het nazicht van de boekhouding dikwijls een negatief resultaat oplevert voor de eisende partij; dat natuurlijk de Rechtbank hieruit niet afleidt dat de eis van de burgerlijke partij in dit bepaalde geval ongegrond is, maar alleen dat omzichtigheid geboden is;

Overwegende dat de aanrijding gebeurde toen de bedoelde autobus een laatste rit deed van Achel naar zijn standplaats te Eksel en slechts twee reizigers vervoerde; dat deze reizigers door een andere dienst ter bestemming werden gebracht; dat de burgerlijke partij niet bewijst noch aanbiedt te bewijzen dat haar diensten de volgende dagen enige belemmering leden;

Overwegende dat de aanrijding gebeurde op 12 januari 1955; dat de burgerlijke partij alleen voorbrengt een rekening ten belope van 3.697 fr. — zij vroeg oorspronkelijk uit hoofde van onbruikbaarheid 3.750 frank — waaruit blijkt dat tussen 5 en 9 april 1955, dus gedurende de dagen van druk verkeer die het Paasfeest voorafgingen, zekere Linmans enige ritten deed voor rekening van Melotte;

Overwegende dat, een dergelijk bewijs dienend zou zijn ter zake, ware het niet dat de bedoelde ritten gedaan werden drie maanden na het ongeval in een week dat de ontdubbeling van de gewone diensten bij middel van gehuurde voertuigen gebruikelijk is; dat het bijgebrachte bewijs dan ook in die omstandigheden niet afdoende is;

Overwegende dat eveneens tevergeefs wordt voorgesteld dat de wettelijk voorziene vervangingsvoertuigen dienen om ingezet te worden, wanneer de gewone voertuigen voor onderhoud uit de dienst moeten genomen worden;

Overwegende dat het niet bewezen is dat de vervangingsvoertuigen niet hebben volstaan om de eerder licht beschadigde autobus ook in dit geval te vervangen;

Overwegende eindelijk dat men ook te vergeefs voorhoudt dat het houden van vervangingsvoertuigen kosten medebrengt;

dat immers de noodzakelijkheid deze voertuigen in te zetten ingevolge de schuld van een ander slechts een onbeduidend onderdeel uitmaakt van het doel,

waarvoor deze voertuigen werden aangeschaft en het dan ook niet rechtvaardig zou zijn een ander in deze kosten te doen tussenkomen;

Om deze beweegredenen :

De Rechtbank, statuerende op tegenspraak, zetende in graad van beroep in zaken van de Politie-rechtbank, verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond;

Bekrachtigt het bestreden vonnis in al zijn schikkingen op burgerlijk gebied;

Legt de kosten van beroep ten laste van de burgerlijke partij.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

18 december 1954.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.

Referendaris : M. Vandekerckhove.

Advocaat : Mr Vandermeersch.

Wisselrecht. — Aanvaarding van een wissel door de vrouw van de betrokkene krachtens stilzwijgende volmacht. — Geen rechterlijk uitstel van betaling.

Als aanvaarding van een wissel is geldig de handtekening van een persoon, die stilzwijgend of uitdrukkelijk van de betrokkene volmacht heeft gekregen om te tekenen. In handelszaken kan door vermoedens worden bewezen dat de vrouw door haar man stilzwijgend gemachtigd is om de wissel te aanvaarden.

De man is tot betaling van accepten, door zijn vrouw getekend, gehouden, wanneer de handelingen van de man noodzakelijk de indruk hebben gewekt dat zijn vrouw krachtens een mondelinge of krachtens een stilzwijgende volmacht handelde.

Krachtens artikel 48 van de vroegere wet op de wisselbrief kunnen de rechters geen enkel uitstel verlenen voor de betaling van een wissel, welke bepaling is overgenomen in artikel 74 van de nieuwe wet van 10 augustus 1953.

P.V.B.A. Bonneterie Excelsior t/ Seynaeve.

Gezien de daging van 7 december 1954, waarbij eiseres jegens verweerder de betaling vordert van 18.600 frank met de rechterlijke rente op 17.612 frank en de kosten van het geding, hoofdens verkoop en levering van waren en aanvaarde wissels, waarvan het merendeel geprotesteerd wegens wanbetaling;

Overwegende dat verweerder het bestaan, het bedrag en de eisbaarheid der schuld hoofdens koop-verkoopsovereenkomsten niet betwist, maar termijnen van respijt vraagt, betogend dat de aanvaarding van de wissels onwettelijk en ongeldig is daar zijn vrouw op de wissels de naam van haar man ter aanvaarding tekende;

Overwegende dat de handtekening van de betrokkene een essentiële vormvereiste der aanvaarding is; dat de handtekening in principe en normaal van de betrokkene zelf moet uitgaan (Hrb. Kortrijk, 24 november 1894, P.P. 1896, n° 36);

dat echter als aanvaarding geldig is de handtekening van een persoon die stilzwijgend of uitdrukkelijk volmacht kreeg om voor de betrokkene te tekenen (Nijvel, 3 januari 1889, P. P. 1889, n° 1189); dat de

aanvaarding soms door de vrouw voor haar man gebeurt, hetzij krachtens volmacht, hetzij als negotiorum gestor (Lyon-Caen et Renault, 3e éd., T. IV, n° 209, blz. 177, en Cass. Fr., 2 juin 1886, D. 1870, II, 110);

dat in handelszaken vermoedens voor de Rechtbank kunnen volstaan ten bewijze van het bovenstaande (artikel 25 Wk. en artikel 1985 B.W.; Cass. Fr., 16 mei 1881, D. P. 1883, I, 24; S. 1883, I, 207);

Overwegende dat de man tot de betaling van accepten, getekend door zijn vrouw, gehouden is wanneer de handelingen van de man noodzakelijk hebben moeten doen geloven dat de vrouw ofwel krachtens een mondelinge, ofwel krachtens een stille volmacht handelde (Nimes, 11 augustus 1851, D. 1854, V, 57);

Overwegende dat ter zake de verschuldigde koopwaar ontvangen werd door de man;

dat de vrouw met de man in de handel werkt;

dat de man vroeger zijn aanvaarding van de wissels nooit heeft ontkend;

dat volgens eiseres de man aanwezig was toen de vrouw wissels aanvaardde: zovele omstandigheden, waaruit blijkt dat de wisselbrieven wel degelijk door de man werden geaccepteerd;

Overwegende dat blijkens de vroegere wet op de wisselbrief (artikel 48) de Rechters geen uitstel kunnen verlenen voor de betaling van een wisselbrief, welke beschikking door artikel 74 der nieuwe wet van 10 augustus 1953 overgenomen is;

Overwegende anderzijds dat verweerder niet bewijst, en dit in de hypothese dat het om niet aanvaarde wisselbrieven gaat, in de voorwaarden van artikel 1244 B.W. te verkeren;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE SINT-NIKLAAS

1e Kamer — 12 oktober 1954.

Voorzitter: M. Dirix.

Rechters: M.M. Blauwaert en Maes.

Referendaris: M. Cloquet.

Advocaten: Mrs Maillet en Van Assche.

Bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel. — Verkeersongeval gepaard gaande met lichte kneuzingen.

De rechtbank van koophandel is bevoegd om kennis te nemen van het geschil betreffend de louter materiële gevolgen van de aanrijding, vermits dit geschil geen verknochtheid meer kan vertonen met een onmogelijk geworden geding, dat de herstelling van lichamelijke letsels zou beogen.

Wasserij Economic t/ Van de Sompel.

Overwegende dat de vordering tot de betaling strekt, door verweerder aan eiseres van 2.565 fr. als bedrag van de schade aan de wagen van eiseres aangericht, op 12 september 1953, ten gevolge van een aanrijding tussen gezegde wagen en het motorrijwiel van verweerder;

I. Wat betreft de bevoegdheid:

Overwegende dat verweerder bij dit ongeval lichte kwetsuren opliep;

dat hij nochtans onder het geding verklaard heeft te verzaken aan enig recht dat uit de opgelopen kneuzingen zou kunnen spruiten;

Overwegende dat de Rechtbank van Koophandel in die omstandigheden bevoegd is om kennis te nemen van het geschil betreffende de louter materiële gevolgen van de aanrijding, vermits dit geschil geen verknochtheid meer kan vertonen met een onmogelijk geworden geding dat de herstelling van lichamelijke letsels zou beogen (zie: Moeyaert, De bevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel, R.W. 1952-53, kol. 192-193);

II. Ten gronde: (verder zonder belang).

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

4e Kanton. — 6 April 1955.

Rechter: M. Struyf.

Advocaten: Mrs Van Alsenoy en Suain,
loco Mr Pollet J.

Arbeidsongeval. — Bepaling van de vergoeding bij tijdelijke gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid, wanneer de werkgever het volle loon aan het slachtoffer uitbetaalt.

Naar luid van artikel 2 van de gecoördineerde Arbeidsongevallenwetten, gewijzigd bij artikel 2 van de wet van 10 Juli 1951, is, indien de tijdelijke ongeschiktheid gedeeltelijk is of wordt, de vergoeding gelijk aan het verschil tussen het loon van de getroffene vóór het ongeval en het loon, dat hij kan verdienen alvorens geheel hersteld te zijn.

De wetgever heeft de vergoeding dus niet bepaald op het verschil tussen het loon, dat de getroffene vóór en na het ongeval verdiend heeft, maar heeft als criterium gekozen het verschil tussen het loon van de getroffene vóór het ongeval en het loon, dat hij nadien kan verdienen alvorens geheel hersteld te zijn, onverschillig of hem laatstgenoemd loon in werkelijkheid al dan niet uitbetaald wordt.

Daaruit volgt, dat voor de berekening van de wettelijke vergoedingen alleen in aanmerking komt het loon, dat de getroffene in zijn toestand van tijdelijke ongeschiktheid kan verdienen, en geenszins het hoger of te laag loon, dat de werkgever hem uit goedheid of door misbruik werkelijk uitbetaalt.

Het loon, dat de getroffene kan verdienen alvorens geheel hersteld te zijn, is in de zin van voormelde wetsbepaling het loon, dat normaal als tegenprestatie kan verdiend worden voor een minderwaardige werkprestatie, althans voor een werkprestatie van een niet volledig gezonde werkkraft.

Geen enkele wettekst bepaalt, dat, wanneer de werkgever het volle loon aan de tijdelijke gedeeltelijke arbeidsongeschikte blijft betalen, een gedeelte van dit loon als wettelijke vergoeding moet worden aangemerkt.

Het is vaste rechtspraak, dat het bestendig arbeidsongeschikte slachtoffer van een arbeidsongeval aanspraak op de wettelijke vergoedingen behoudt, niet tegenstaande hij zijn werk hervat; er is geen aanmerkelijke reden om anders te beslissen, wanneer het slachtoffer slechts tijdelijk arbeidsongeschikt is.

De la Fontayne t/ Gemeenschappelijke Kas van de Belgische Landsbond der Bouwbedrijven en Openbare Werken.

Aangezien de vraag van aanlegger ertoe strekt ten einde te horen zeggen voor recht dat aanlegger recht heeft op de vergoedingen voortspruitende uit zijn

arbeidsongeval van 24 Februari 1953, toen hij in dienst was van de N.V. Pieux Franki, ook deze die betrekking hebben op de tijdelijke gedeeltelijke werkonbekwaamheid; dienvolgens verweerster te horen veroordelen om aan aanlegger te betalen de som van 3.143,05 fr. met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding;

Aangezien ten gronde de partijen verdeeldhoudende vraag is of verweerder aanspraak heeft op de vergoedingen voorzien bij de samengeordende arbeidsongevallenwetten wanneer en niettegenstaande hij gedurende de periode van zijn tijdelijke gedeeltelijke werkonbekwaamheid, zijn gewoon werkloon genoten heeft;

Aangezien ten deze ten aanzien van de feiten vaststaat dat verweerder ten gevolge van zijn arbeidsongeval van 24 Februari 1953 tijdelijk werkonbekwaam gebleven is ten grade van 100 % tot 2 Juli 1953, waarna ten grade van 50 % tot 3 Oogst 1953, waarna ten grade van 100 % tot 15 September 1953, waarna ten grade van 15 % tot 11 November 1953, waarna ten grade van 10 % tot 16 Maart 1954, datum waarop zijn geval als geheel aangezien werd en hem een bestendige werkonbekwaamheid van 10 % toegekend werd; voorts dat hij zijn werk hervat heeft en zijn volledig loon verdiend heeft gedurende de tijdspanne van 15 September 1953 tot 16 Maart 1954, vervolgens dat verweerster hem de wettelijke vergoedingen weigert te betalen voor tijdelijke gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid tijdens laatstgenoemde tijdspanne;

Aangezien ten aanzien van het recht naar luid van artikel der wetten voormeld gewijzigd door artikel 2 der wet van 10 Juli 1951 indien de tijdelijke ongeschiktheid gedeeltelijk is of wordt, de vergoeding gelijk is aan het verschil tussen het loon van de getroffene vóór het ongeval en het loon dat de getroffene kan verdienen alvorens geheel hersteld te zijn;

Aangezien het opvallend is dat de Wetgever de vergoeding niet vastgesteld heeft op het verschil tussen het loon dat de getroffene vóór en na het ongeval verdiend heeft, maar als criterium gekozen heeft het verschil tussen het loon van de getroffene vóór het ongeval en het loon dat hij nadien kan verdienen alvorens geheel hersteld te zijn, onverschillig of hem laatstgenoemd loon in werkelijkheid al dan niet uitbetaald wordt;

Aangezien daaruit volgt dat voor de berekening van de wettelijke vergoedingen alleen aan de orde komt het loon dat de getroffene in zijn toestand van tijdelijke ongeschiktheid kan verdienen en geenszins het hoger of te laag loon dat de werkgever hem door goedheid of door misbruik werkelijk uitbetaalt;

Aangezien het loon dat de getroffene kan verdienen alvorens geheel hersteld te zijn in de zin van de Wetsbepaling voormeld het loon is dat normaal als tegenprestatie kan verdiend worden voor een minderwaardige werkprestatie althans voor een werkprestatie geleverd door een niet volledig gezonde werkracht;

Aangezien het niet in de bedoeling van de Wetgever heeft kunnen liggen voor de berekening van forfaitaire vergoedingen een alles behalve objectief criterium te bepalen, zijnde het toevallig wisselvallig loon dat de getroffene zou kunnen verdienen volgens subjectieve omstandigheden gelijk de inschikkelijkheid van een werkgever, die een zelfde loontarief zou toepassen voor gezonde of niet-gezonde werkrachten; volgens deze stelling zouden twee getroffenen behept met dezelfde tijdelijke werkonbekwaamheid, op twee verschillende wijzen kunnen vergoed worden;

Aangezien overigens geen enkele wettekst voorziet dat, wanneer de werkgever het volledig loon aan de tijdelijk gedeeltelijke werkonbekwame blijft betalen, een gedeelte van dit loon als wettelijke vergoeding be-

hoeft te worden aangezien of aangemerkt te worden; (Hof van Verbreking 29-6-1944, Pas. I, 414);

Aangezien het vast recht is dat het bestendig werkonbekwaam slachtoffer van een arbeidsongeval aanspraak op de wettelijke vergoedingen behoudt, niettegenstaande hij zijn werk hervat; dat er geen aannemelijke reden is om anders te beslissen wanneer het slachtoffer slechts tijdelijk arbeidsonbekwaam is (de Biseau de Houteville, bl. 109 en volgende);

Aangezien deze regel evenmin tegen de billijkheid indruist, daar men zich afvraagt waarom de buitengewone krachtsinspanning van de getroffene om een werkprestatie te leveren welke boven zijn werkvermogen gaat, onvergoed zou blijven;

Aangezien in het onderhavig geval als onbetwist vaststaat dat aanlegger gedurende de tijdspanne van 16 September 1953 tot 11 November 1953 een tijdelijke werkonbekwaamheid had van 15 % en van 12 November 1953 tot 16 Maart 1954 een arbeidsongeschiktheid van 10 %, zodat als voldoende bewezen moet worden aangenomen dat hij normaal een loon in die zelfde verhouding had kunnen verdienen;

Aangezien uit wat voorafgaat tot de gegrondheid van de eis moet besloten worden behalve voor wat de intresten betreft welke niet verschuldigd zijn, gezien het forfaitair karakter der vergoedingen (Delaruwière en Namèche, n° 172);

Om deze redenen,

Wij, Frédéric Struyf, Vrederechter van het vierde kanton der stad Antwerpen;

Rechtdoende op tegenspraak;

Zeggen voor recht dat aanlegger recht heeft op de vergoedingen voorzien bij de wet op de arbeidsongevallen voor zijn werkongeval van 24 Februari 1953, ook deze die betrekking hebben op de tijdelijke gedeeltelijke werkonbekwaamheid;

Dienvolgens veroordelen verweerster om aan aanlegger te betalen, de som van 3.143,05 fr.;

Veroordelen verweerster bovendien tot de kosten van het geding;

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar, niettegenstaande elke voorziening.

VREDEGERECHT TE PEER

24 mei 1955.

Rechter : M. Roelandts.

Advocaten : Mrs Vandeurzen en Derks.

Minderjarige. — Onrechtmatige daad. — Vereiste van inwoning van het kind. — Aansprakelijkheid van de ouder krachtens art. 1382 B.W. bij slechte opvoeding van het kind. — Disculpatie van de ouders. — Aansprakelijkheid van de vader als wettelijk beheerder van de goederen van de minderjarige.

De ouders zijn niet van elke verantwoordelijkheid voor de door hun minderjarig kind veroorzaakte schade bevrijd door het enkele feit, dat het kind niet bij hen verblijft; dat niet-inwonen van het kind moet voortspruiten uit een gegronde reden, zoals bv. het vervullen van de militaire dienstplicht.

Indien daarentegen het niet-inwonen veroorzaakt is door een slechte opvoeding is de ouder op die grond verantwoordelijk krachtens art. 1382 B.W.

Het vermoeden van schuld van de ouders vervalt, zo zij bewijzen dat zij de door hun minderjarig kind

bedreven schadelijke daad niet hebben kunnen beletten.

De vader is in principe aansprakelijk voor zover hij zijn minderjarig kind voor de rechtbank vertegenwoordigt als wettelijk beheerder van diens goederen.

Gielen t/ Lavreysen Henri en Petrus.

Gelet op de inleidende dagvaarding bij exploit van deurwaarder, A. Smeets te Peer, d.d. 2 april 1955, geboekt en ingeschreven ter rolle onder nummer 329 en op de beweegredenen er in aangehaald;

Overwegende dat aanlegger zijn eis ten opzichte van Lavreysen Henri intrekt;

Overwegende dat de minderjarige zoon van tweede gedaagde op 2 januari 1955 in het huis van verzoeker was binnengedrongen om er een diefstal te plegen; dat hij voor die feiten op 1 maart 1955 door de Krijgsraad veroordeeld werd tot een gevangenisstraf van 2 maanden;

Overwegende dat genoemde minderjarige in het huis van verzoeker heel wat vernieligen heeft aangebracht waarvoor zijn vader in casu als burgerlijk verantwoordelijke, in schadevergoeding wordt aangesproken, overeenkomstig art. 1384 B. W.;

Overwegende dat uit een vrij afschrift van het strafrechtelijk onderzoek door eiser neergelegd, blijkt dat de zoon van gedaagde op het ogenblik der feiten minderjarig en militair was, dat hij, volgens zijn verklaringen, met gewoon verlof was maar dat hij tijdens dit verlof verbleven heeft bij een vriend te Heusden en dat hij slechts op Nieuwjaarsdag thuis bij zijn vader geweest is;

Overwegende dat er twee vereisten bestaan, volgens art. 1384 B.W. welke nodig zijn om de verantwoordelijkheid van de ouders teweeg te brengen:

1°) de minderjarigheid van het kind;

2°) het verplicht inwonen van het kind bij zijn ouders;

Dat het echter niet voldoende is, om de vader van elke verantwoordelijkheid te ontslaan, dat het kind opgehouden heeft bij hem te blijven; dat het daarenboven vereist zal zijn dat dit afzonderlijk verblijf een gegronde reden hebbe, zoals het op kostschool plaatsen, het laten verrichten van de militaire dienstplicht; dat in zulke gevallen de verantwoordelijkheid van de vader ophoudt; (Kluytskens, « Verbintenissen », n° 378);

Overwegende dat, in het algemeen, het niet inwonen van het kind bij de ouders niet mag ten nadele van de vader uitgelegd worden, « il faudrait prouver que la non-cohabitation est due à une mauvaise éducation et, par le fait même, c'est l'art. 1382 qui s'appliquera » (Cas. 15.6.1925, Pas. 1925, I, 286; De Page, T. II, n° 973, p. 926 in fine);

Overwegende dat, in casu de vader niet aansprakelijk is voor zijn minderjarige zoon daar deze op het ogenblik van het hem ten laste gelegde misdrijf niet bij hem inwoonde, maar zijn militaire dienst verrichtte; dat immers aangenomen wordt dat de ouderlijke verantwoordelijkheid ophoudt wanneer het kind zijn militaire dienst verricht, (Kluytskens, « De Verbintenissen », n° 378, in fine);

Dat bovendien bij niet inwonen van de kinderen bij de ouders, het vermoeden van verantwoordelijkheid voor deze ouders verdwijnt, tenzij « schuld » ten hunnen laste bewezen wordt;

Overwegende dat het vermoeden van schuld, voortspruitende uit het art. 1384, lid 2, B.W., niet geldt wanneer de vader het bewijs levert dat hij de door

zijn minderjarige zoon bedreven schadelijke daad niet vermocht te beletten (Rb. Brussel, 24.2.1951, R.G.A.R., 1954, n° 5403); dat in casu zulk bewijs geleverd wordt door « het uitvoeren van de militaire dienstplicht » door gedaagde's zoon, die op het ogenblik der feiten, onder de bewaking van de legeroverheid was;

Overwegende dat aanlegger nog aanvoert dat de vader-verweerder aan zijn plicht van opvoeding en bewaking is te kort geschoten, daar zijn zoon ongeveer dezelfde feiten als in casu, reeds enkele maanden te voren te Lommel gepleegd heeft, waarvoor hij trouwens veroordeeld werd;

Dat « la présomption de responsabilité qui pèse sur les parents du fait de leurs enfants mineurs est fondée seulement sur un défaut de surveillance; quant au défaut d'éducation il doit être prouvé par la victime et donne lieu à l'application non de l'art. 1384, mais des art. 1382 et 1383 C.C. (Bull. Ass. 1955, p. 90);

Overwegende dat in casu door aanlegger niets bewezen werd aangaande de slechte opvoeding zelf welke de zoon van gedaagde zou gekregen hebben, dat inderdaad niets gezegd werd over een verwaarloosde opvoeding of de slechte voorbeelden;

Dat het anderzijds juist is dat de toestand van zulke zoon een bijzondere bewaking vereist, veel strenger dan die men trouwens gewoonlijk uitoefent over zijn kinderen;

Dat, echter in dit geval deze speciale bewaking belet werd door het feit van de militaire dienst, dat dit gewoon verlof van gedaagde's zoon, tijdens hetwelk hij verbleef bij een vriend te Heusden, geen wijziging brengt in de bewakingsmogelijkheid van gedaagde;

Overwegende dat om al deze redenen, de vader — gedaagde — ontlast moet worden van iedere burgerlijke aansprakelijkheid en dat de vordering tegen hem slechts, in principe, zou kunnen weerhouden worden voor zover hij zijn minderjarig kind voor de rechtbank vertegenwoordigt, als wettelijke beheerder van de goederen van zijn kind; (V. G. Moorsele, 26 febr. 1930, J. T. 1931, kol. 479); dat zulks echter door aanlegger niet gevraagd werd;

Overwegende dat het anderzijds voldoende bewezen is dat de zoon van gedaagde een onrechtmatige daad heeft gesteld dewelke een schade heeft veroorzaakt, welke op 5.000 frank geraamd werd, maar dat de vader — gedaagde —, overeenkomstig art. 1384 B.W. niet kan verantwoordelijk gesteld worden voor het herstel der veroorzaakte schade;

Om deze redenen :

Verlenen akte aan aanlegger dat hij zijn eis intrekt tegen eerste verweerder Lavreysen Henri;

Verklaren de eis onontvankelijk, wijzen hem af;

Veroordelen aanlegger tot de kosten.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

“Rechtskundig Weekblad”

BOEKBESPREKING

Lloyd Paul STRYKER: *The Art of Advocacy.* — Simon and Schuster, New-York, 1954, 306 p.

Lloyd Paul Stryker, de schrijver van dit lijvig boek, is een van de meest bekende advocaten te New-York, die reeds meer dan veertig jaren praktijk aan de balie heeft. Zijn faam is doorgedrongen ver buiten zijn land en het is dus voorzeker in de hoogste mate belangwekkend de mening te kennen van zulk beroemd confrater over vele van de vraagstukken die verband houden met het beroep van advocaat. Zijn werk geeft ons tevens de gelegenheid van zeer dichtbij op de hoogte gesteld te worden van de bijzonderheden der advocatenpraktijk, zoals ze zich in de Verenigde Staten voordoet en deze met de Europese te vergelijken.

In het hier besproken boek heeft de schrijver veertien voordrachten verzameld, welke hij gedurende de winter van 1952-1953 heeft gehouden voor de Yale Law School. De auteur heeft zijn voordrachten schriftelijk uitgewerkt, maar ze volledig in de toon gehouden van het gesproken woord en aldus laat het boek zich lezen met een allergrootst genoegen en zonder enige moeite. Mr Stryker is zonder twijfel een groot redenaar en zijn voordrachten hebben beslist een literaire waarde. Ze zijn doorspekt met persoonlijke herinneringen aan zijn lange advocatenloopbaan en houden voortdurend de lezer in spanning.

De algemene grondgedachte van het werk bestaat er in de lof te maken van « the great trial lawyer », t.t.z. de advocaat die optreedt voor de rechtbank en de gezworenen om er mondeling, in pleidooi, de verdediging voor te dragen, wat overeenkomt met de taak van de Engelse barrister, in tegenstelling met deze van de solicitor, die al het voorbereidend werd verricht, wat in de Verenigde Staten aan de « office lawyers » wordt overgelaten.

Het doel dat de schrijver nastreeft is er op te wijzen dat de stelling van een pleitende advocaat in de Verenigde Staten een vervalperiode kent. En nochtans acht hij de taak van de « trial lawyer » het meest stevig bolwerk van de wet en de sterkste steun van de menselijke vrijheden. Het is zijn bedoeling een pleidooi te houden voor een renaissance van de werkelijke advocatenkunst, want hij acht het verval hiervan een gevaar voor heel de rechtsbedeling.

En zo is dit werk van Stryker voorzeker geworden wat Harold R. Medina in zijn voorwoord noemt een « exciting book ».

Het eerste gedeelte behandelt het proces en bevat zes lezingen. Er worden in beschreven de bange verwachting van de jonge advocaat voor de eerste zaken die hij zal te behandelen krijgen, zijn eerste optreden in rechtszaal en de wijze waarop hij zich stilaan de bijzondere atmosfeer van het gerechtshof zal eigen maken. Dan behandelt de schrijver de inleidende rede van de advocaat (« the opening address ») en ontleedt hij de zeer bijzondere eigenschappen waaraan dit gedeelte van de taak moet beantwoorden. Niet minder dan twee lezingen worden besteed aan de « cross-examination » welke de auteur noemt « an incomparable art » en uiteindelijk wijdt hij een voordracht aan de « closing speech », de samenvatting van het resultaat der soms lange behandeling van een zaak, waarvoor aan de advocaat de meest strenge eisen gesteld worden wat betreft handigheid tot het samenvatten, helder uiteenzettingsvermogen en doordringende overtuigingskracht.

Op elke bladzijde vindt men merkwaardige herinneringen, originele zinnen, literaire ontboezemingen en het

moet een groot genot geweest zijn naar deze spreekbeurten van Mr Stryker te luisteren.

Laten wij enkel uit het eerste deel, enigszins willekeurig, een paar van zijn stellingen vermelden. De allereerst vereiste voor het welslagen der behandeling van een zaak door de « trial lawyer » is een zeer langdurig confereren met de cliënt, dat voortdurend dient herhaald te worden en ten slotte nooit voldoende kan geacht worden.

Na veertig jaar ondervinding is de auteur er ten stelligste van overtuigd dat de feiten in elke zaak de grootste betekenis hebben. Naast de feiten speelt de wet slechts een zeer bescheiden rol. « The law seldom decides the issue, the facts do » en hij ziet met medelijden neer op sommige advocaten die de feiten beschouwen als blijvende beneden hun waardigheid. In dit verband haalt hij de woorden aan van de grote rechter Cardozo, die ook een groot geleerde is en die verklaarde: « wat ons de oplossing moeilijk maakt is niet zozeer onzekerheid aangaande de wet, doch onzekerheid aangaande de feiten ».

« Laat de feiten maar gekend zijn, » zegt Mr Stryker, « en de wet zal vanzelf spruiten uit het zaad en haar takken naar het licht wenden ! »

Hij drukt er ook op hoezeer het nodig is dat een advocaat zich niet zou beperken tot de droge wetstudie en enkel wetten, voorbereidende werken en jurisprudentie zou bestuderen; wanneer hij zich daartoe beperkt mag hij voorzeker geen aanspraak erop maken « learned » te zijn. Daarvoor is heel wat meer vereist en wel een brede literaire, historische en sociologische cultuur.

Wat nu de zo beroemde cross-examination betreft moet het mij van het hart dat de menigvuldige voorbeelden, welke de schrijver aanhaalt, en die hij dus beschouwt als meesterstukken van deze kunst, me in erge mate zijn tegengevallen. Misschien is onze sensibele hier op het vasteland, zozeer verscheiden van de Amerikaanse dat wij de finesse van sommige staaltjes, die door de auteur worden bijgebracht, niet kunnen smaken. Naar mijn oordeel zouden echter dergelijke voorbeelden vóór onze rechtbanken hier te lande een erbarmelijke indruk maken en niet in het minst iets bijbrengen tot de overtuiging van de rechter.

In het tweede deel, dat drie lezingen omvat, beschrijft Mr Stryker het verval dat zich thans bij de pleitende advocatuur voordoet en dat hij toeschrijft aan gebrek aan behoorlijke voorbereidende training en misprijzen voor het gesproken woord ten voordele van de geschreven uiteenzetting. Tegen dit alles is een sterke reactie nodig om een renaissance in de kunst van de « trial lawyer » mogelijk te maken.

In twee hoofdstukken geeft de auteur ons dan bijzonder goed geslaagde portretten van grote pleiters, zoals Martin Littleton, Webster, Choate, Robert Jackson en enkele andere met allerlei herinneringen aan hun praktijk en anecdoten uit hun leven.

Het derde deel is getiteld « Good advocacy — A crying need » en het behandelt de advocaat en de strafwet en de advocaat vóór de hoven van beroep. Hierbij houdt schrijver zich vooral bezig met de ethiek van de advocatuur en hij schrijft prachtige bladzijden over de moed en de verdiensten van de advocaat die een slechte zaak, tegen de openbare mening in, in de ondankbaarste omstandigheden, toch met hart en ziel verdedigt.

In het laatste hoofdstuk, dat gewijd is aan de tweeledige indeling tussen barristers en solicitors, houdt de auteur wat hij noemt « a plea for a divided Bar ». Hij acht het stelsel, zoals het in Engeland bestaat, uitermate gelukkig en is van oordeel dat het in de Ver-

enigde Staten op meer strenge wijze zou moeten toegepast worden. Hier is echter de auteur onlogisch ten opzichte van het eerste hoofdstuk van zijn werk. De Engelse barrister komt haast niet in contact met de cliënt en bepaalt er zich toe de zaak te pleiten op een dossier dat hem door de solicitor wordt verstrekt. Zoals wij reeds deden uitschijnen vindt nochtans Mr Stryker het van het allerhoogste belang dat de pleittende advocaat uitvoerig en langdurig met zijn cliënt rechtstreeks contact zou hebben omdat hij daar, volkomen terecht, een voorwaarde in ziet om behoorlijk de zaak te beheersen en gewapend te staan voor alle verrassingen welke zich op de zitting zouden kunnen voordoen.

Zoals dit bij vele advocaten het geval is, is de auteur een mengsel van scepticisme en van enthousiasme. Scepticisme, waar hij, om het lot van de advocaat samen te vatten, zich aansluit bij het apophtegma van Webster, die zegde «lawyers work hard, live well and die poor». Doch naast het uitgesproken scepticisme spruiten uit heel het boek een zo opborrelend enthousiasme en een zo grenzeloze bewondering voor het beroep van advocaat, dat het elkeen, die zich in dat beroep afslooft, goed aan het hart doet van het werk van Mr Stryker kennis te nemen.

René Victor.

BIBLIOGRAPHIE

Zwitserland

Becker D. — Grenzen der Zulässigkeit der vergleichenden Reklame nach deutschem, österreichischem, schweizerischem und angelsächsischem Recht. Diss. jur. Basel 1955.

Bodmer H. — Die Stellung der Staaten in der internationalen Organisation unter besonderer Berücksichtigung der Kleinstaaten. — Diss. jur. Zürich 1955.

Bourquin R. — Die Stellung der Privatgläubiger von Kollektiv- und Kommanditgesellschaftern. Diss. jur. Zürich 1955.

Brosi R. — Der Zusammenstoss von Seeschiffen in den nationalen Rechtsordnungen des 19. Jahrhunderts und nach dem Brüsseler Abkommen von 1910. Diss. jur. Basel 1955.

Bürgel C. — Begriff und Wesen der Gebühr. Diss. jur. Basel 1955.

Cattani L. — Geltungsbereich der Steuervereinbarungen nach schweizerischem Recht. Thèse droit Fribourg 1955.

Damzi L. — La legge tributaria dell' 11 Aprile 1950. — Locarno 1955.

Diehl W. — Die Rechnungslegung der privaten Versicherungsunternehmungen unter besonderer Berücksichtigung der staatlichen Aufsicht. Diss. verwaltungsw. Handels-Hochschule St. Gallen 1955.

Dreyer J. — Essai sur l'évolution de la législation internationale depuis le 19e siècle jusqu'au projet de traité portant statut de la communauté politique européenne. Diss. jur. Basel 1955.

Dubois B. — Die Frage der völkerrechtlichen Schranken landesrechtlicher Regelung der Staatsangehörigkeit. Bern, Stämpfli & Co 1955.

Feer R. — Die mehrfache Staatsangehörigkeit natürlicher Personen. Diss. jur. Zürich 1955.

Höhn E. — Die Besteuerung der privaten Gewinne. Winterthur, P. G. Keller 1955.

Hummel P. — Der Zonenstreit im Lichte der Parteieingaben. Diss. jur. Basel 1955.

Hurni H. — Zur Frage der Nationalität der Aktiengesellschaft. Diss. jur. Basel 1955.

Jenny F. — Das bürgerliche Vorkaufsrecht nach dem Bundesgesetz über die Erhaltung des nuerlichen Grundbesitzes. Thèse droit Fribourg 1955.

Imbach F. — Das Römer Lufthaftungsabkommen von 1933 und seine Revision von 1952. Diss. jur. Bern 1955.

Kissling W. — Der Lohnschutz in der Heimarbeit. Diss. jur. Basel 1955.

Koepfli L. — Konkurrerende Kausalhaftungen und MFG-Haftpflicht. Diss. jur. Basel 1955.

Köhl G. — Die besonderen Gewaltverhältnisse im öffentlichen Recht. Zürich, Juris-Verlag 1955.

Kreis H. — Die rechtliche Stellung des Versicherers und des Versicherungsnehmers und deren gegenseitiges Verhältnis in der Kriegstransportversicherung des Bundes. Diss. jur. Basel 1955.

Kreuter A. — Die privatrechtlichen Fürsorgepflichten des Arbeitsgebers im schweizerischen Recht unter Berücksichtigung des deutschen und französischen Rechts. Diss. jur. Basel 1955.

Lalive P. — The transfer of chattels in the conflict of laws. Oxford, Clarendon Press 1955.

Landerer H. P. — Fragen des Schutzes des guten Glaubens im schweizerischen Patentrecht insbesondere der gutgläubige Erwerb. Diss. jur. Zürich 1955.

Leemann H. — Grundbuch- und Vermessungsrecht. Zürich, Akad. Kultur-ingenieur-Verein, 1953.

Linsi W. — Die Zweigniederlassung im schweizerischen Obligationenrecht. Diss. jur. Basel 1955.

Matthis E. — Das Klagerzwingungsverfahren als Garantie des Legalitätsprinzips nach geltendem deutschen Recht. Diss. jur. Basel 1955.

Mezger R. — Die Schuldübernahme kraft Mitteilung bei der Geschäfts- und bei der Vermögensübernahme, Artikel 181/ OR. Diss. jur. Basel 1955.

Moser M. — Der Schutz der Jugendlichen im schweizerischen Arbeitsrecht. Diss. jur. Basel 1955.

Napp H. — Die rechtliche Natur des Sparkassengeschäfts und des Sparhefts. Diss. jur. Basel 1955.

Schluep W. — Die wohlerworbenen Rechte des Aktionärs und ihr Schutz nach schweizerischem Recht. Diss. wirtschaftsw. Handels-Hochschule St. Gallen 1955.

Schmid J. — Die vergleichende Reklame. Diss. jur. Zürich 1955.

Schnider H. — Altere Quellen zum römischen Staatsrecht. Winterthur P. G. Keller, 1955.

Sigg L. — Das oberste Organ in der Genossenschaft. Diss. jur. Zürich 1954.

Sigg R. — Der Versicherungsagent und das Bundesgesetz über den Agenturvertrag. Diss. jur. 1955.

Sinner V. von. — Das Recht der Partnerschaft in den Vereinigten Staaten von Amerika vom schweizerischen Recht aus betrachtet. Diss. jur. Bern 1955.

Sturzenegger H. — Die bedengte Entlassung im schweizerischen Strafrecht. Diss. jur. Zürich.

Zünd L. — Das Parlament in den Landsgemeindenkantonen. Diss. verwaltungsw. St. Gallen 1954.

Oostenrijk

Meindl H. — Der Behördencharakter der Kammer der Gewerblichen Wirtschaft. — Graz, 1953.

Schmiedt O. — Die rechtliche Stellung der deutschen Staatsangehörigen in Österreich. — Graz, 1955.

Weiler H. — Österreichisches Pasz-, Fremden- und Melderecht. — Graz, Verl. Styria, Rechtsiww. Abt. Moser, 1955.

Weissenberg G. — Querschnitt durch das österreichische Sozialrecht. — Wien, Osterr. Gewerkschaftsbund 1955.

TAALKUNDIGE KRONIJK

UITTREKSEL UIT DALSCHOT'S OPSTELWOORDENBOEK

Niet in de handel.

Aanwoekeren : (woekerde aan, heeft aangewoekerd) (acquérir par l'usure, durch Wucher erwerben, to gain by usury).

In ongunstige betekenis opvatting van hetgeen als een zedelijk kwaad of iets schadelijks wordt voorgesteld : slechte gewoonten woekeren snel aan. Onkruid, kwaad weekert aan.

Aanwrijven : (wreef aan, heeft aangewreven). Iem. een klad, een smet, een blaam —.

Aanzeggen : (zegde (zei) aan, heeft aangezegd) (signifier, ankündigen, signify).

Hoger beroep, oorlog, beslag onder derden, gevangene, dood, protest aan de endossant, bijeenkomst, ontslag, vonnis, overlijden...

Iem. van overheidswege —. Men zou hem dat niet —. Iem. gerechtelijk —.

Ss. Aanzeghuis.

Aanzegging : (notification, Anzeige : notice).

Ep. Dringende, fiere, formele, gerechtelijke, gebruikelijke, gedane, trotse, hoogmoedige, mondelinge, grove, (on)gewone, plechtige, valse, schriftelijke, overtuigende, (on)verwachte, (on)voorzene, verplichte, vriendelijke, vriendschappelijke, wettelijke, voorbarige, late, laattijdige, laatste, voorlopige, waarschuwend...

Ww. Betwisten, kennen, verklaren, vergeten, veranderen, verwachten, enz.

Exploot van —. — om iets te doen.

Ss. Aanzeggingstermijn.

Aanzeilen : (zeilde aan, heeft aangezeild).

Vz. Op een baken, vuur, toren, licht —.

Tegen schip, kof —.

Flink —.

Aanzeiling : (abordage : Zusammenstos : sailing on).

Ep. Fatale, onverwachte, onverklaarbare, onvermijdelijke, rampspoedige...

Ww. Voorkomen, veroorzaken.

Vz. Op stroom, rivier, zee —.

Aanzetten : (zette aan, heeft en is aangezet) — aandrijven, aanhitsen.

Steen, mes, scheermes, stoel, deur, venster, knopen, haakjes, passement, kanten, stroken, ijzer, staal, boeien, duimschroeven, tuig, bouten, pinnen, spieën, schroeven, moeren, kachel, paard, een wassen neus, drank, horloge, roes, partij, som geld, toon, kleur, kardoes, lading, rem, wijn, alcohol, gehalte, spijs, tol, gramfoon, radio, ladder, stuk, bloedzuiger, kop, bloed, vervolg, blad, baard —.

Vz. Tot haat, twist, desertie, oproer, dolheid, elkan- der, wraak, weerspannigheid, valsheid, veinzerij, wreed- heid, drift, arbeid, ijver tweegevecht —.

Ss. Aanzetvrijl, aanzetweerstand.

Dat zet aan (cela fait nombre). Dat zet geen aarde, geen zoden aan de dijk.

Aanzetting : (Opzetting, ophitsing, opruiing).

Ep. Uiterste, diepe, voorbijgaande...

Vz. Dader van — tot misdaden.

Aan-zieh-trekking : beslissing tot —.

Aanzien : (considération, Ansehen, distinction).

Ep. Nederig, burgerlijk, militair, hoog, diep, eerbiedig, algemeen, uitzonderlijk, exclusief, voornaam, onberispe- lijk, onbesproken, geweldig, onweerlegbaar, legenda- risch, persoonlijk, politiek, universeel, gestegen, ver- anderd, gedaald, (on)gewoon, gering, verheven, waar- dig, eervol...

Ww. Genieten. In — zijn, staan, verhogen, verheffen, dalen, stijgen.

Iem. in — brengen. Zijn — verliezen. Zich — ver- schaffen, verwerven.

Vz. Een man van —. Van een hoge trap van — af- dalen. Het toppunt van — bereiken. Door uiterlijk — of innerlijke waarde. Zich het — geven van...

Aanzien (zag aan, heeft aangezien) (regarder, voir : ansehen, anblicken : to behold, regard, see).

Syn. Aanzien (algemeen : deftige en gemeenz. stijl).

Aankijken (gemeenz.).

Aanschouwen (onderstelt duur en belangstelling : verheven st.).

Aanstaren (men ziet het niet altijd werkelijk).

Ww. Met grote, lede, schele ogen, een strakke blik, met de nek —. Iets nog wat —. Vreselijk om aan te zien. Iem. ergens op — (soupçonner). Mede iets —. Iets als een belediging, smaad, beschuldiging —. Iem. voor een ander, een god, een braaf man —. Het laat zich —. Naar het zich laat —. Het laat zich gunstig —. Iem. van — kennen. Een ander — krijgen. Van — kennen. Naar het — te oordelen.

Bw. Iem. aldoor, bits, onafgewend, kalm, onverschil- lig, stilzweigend, strak, stilletjes, zwigend —.

Aanzienlijk : (considérable ; ansehnlich ; considera- ble).

Ambt, partij, rol, afkomst, dorp, stad, genootschap, blad, bedrag, verlies, man, huis, geslacht, kapitaal, ge- schenk, winst, verlies, som, post, vermogen, maat, —e mogendheden, familie, vrouw...

— (aanmerkelijk) beter zijn... Op —e voet... — ver- meerderen.

Aanzoek : (demande ; Ansuchung ; request).

Ep. Gunstig, vruchteloos, lastig, nederig, burgerlijk, militair, verworpen, ondertekend, aangeboden, toege- staan, onontvankelijk, onaannemelijk, buitensporig, on- beschaamd, inleidend...

Ww. Zijn —en doen om... Aanzoeken krijgen, ontvan- gen, afslaan, afwijzen, in overweging nemen, steunen.

Vz. Op — van.

SS. Huwelijksaanzoek.

Aanzoeken :

Een onderzoeksrechter, gunst, betrekking, getui- gen —.

Bij iem. — om hulp, onderstand.

Aanzuiveren (régler, solder, liquider ; abschliessen ; to settle) (zuiverde aan, heeft en is aangezuiverd).

Het achterstallige, een rekening, schuld, tekort —.

Aanzuivering : (liquidation, apurement ; Ablegen, settling of accounts).

Ep. Gedwongen, gerechtelijke, totale, maandelijks, wekelijkse, veertiendaagse, enz.

Vz. Na overlijden, na failliet.

(Wordt vervolgd)

MEDEDELINGEN

BELGISCH-LUXEMBURGSE UNIE VOOR STRAFRECHT

Deze belangrijke vereniging is samengekomen op 17 december l.l. in het Gerechtshof te Brussel.

Een plechtige hulde werd gebracht aan de nagedachtenis van Mr. Simon Sasserath, zo onverwacht overleden op 24 oktober, die sedert 6 jaar voorzitter was van de Unie. De hulde werd uitgesproken door de Heren Cornil, ere-procureur generaal bij het Hof van Verbreking, ere-voorzitter van de Unie, Bekaert, procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Gent, Salentiny, voorzitter van het Hoger Gerechtshof te Luxemburg, Theo Collignon, onder-voorzitter.

Deze plichtigheid werd gevolgd door de verkiezing van het bestuur voor de driejaarlijkse periode 1956-1958.

Werden benoemd:

Voorzitter: de Heer Stafhouder Theo Collignon, oud-voorzitter van het Verbond der Belgische Advocaten.

Ondervoorzitters: de Heren Chevalier, ere-eerste voorzitter van het Hof van Beroep te Brussel; Bekaert, procureur generaal bij het Hof van Beroep te Gent; Salentiny, voorzitter van het Hoger Gerechtshof te Luxemburg; Cornil, secretaris-generaal bij het Ministerie van Justitie; Charles, Procureur des Konings te Brussel.

Eerste secretaris-generaal: de Heer de Cant, eerste substituut bij het parket te Brussel.

Eerste bijgevoegde secretaris: Mevrouw E. Lieken-dael, substituut bij het parket te Brussel.

Secretarissen: de Heer Jules Closon, Vrederechter te Luik; Mevrouw Janine Segers, substituut bij het parket te Gent; de Heer Leon Liesch, substituut van de Procureur te Luxemburg.

Beheerder: M. Terlinden, onderzoeksrechter te Brussel.

Het programma der aanstaande werkzaamheden behelst de volgende punten: het einde van de studiën betreffende de vraagstukken die verband houden met het Assisenhof en met het beroepsgeheim van de geneesheer, de organisatie van algemene vergaderingen waarin zullen onderzocht worden het vraagstuk dat op strafrechtelijk gebied gesteld wordt door de dienstweigeraars wegens gewetensbezwaren, de voorstellen van verslagen welke dienen voorgebracht te worden op het Congres van de Internationale Vereniging voor strafrecht te Athene in 1957, de organisatie van de Frans-Belgische dagen te Luik in 1957 en van de Belgisch-Nederlandse dagen te Utrecht.

De vragen gesteld aan de verslaggevers van het Congres te Athene zijn de volgende:

Eerste vraag: De hedendaagse strekkingen betreffende het begrip dader van het strafbaar feit en van de deelneming aan het strafbaar feit.

Tweede vraag: Het toezicht over de appreciatie van de rechter in de vaststelling der straffen en der veiligheidsmaatregelen.

Derde vraag: De wettelijke administratieve en sociale gevolgen van de strafrechtelijke veroordeling.

Vierde vraag: De strafbare feiten begaan aan boord van luchtschepen en hun gevolgen.

De Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht richt een wedstrijd in voorbehouden aan de magistraten, advocaten en geneesheren die hun diploma ten minste vóór 15 jaar behaalden: een bedrag van 10.000 Fr. zal toegekend worden aan de schrijver van het beste werk (opgesteld hetzij in het Frans, hetzij

in het Nederlands), betreffende een vraag gekozen en ontwikkeld door de schrijver en betrekking hebbende op het strafrecht, de strafvordering of de criminologie.

TIJDSCHRIFTEN

Arresten en Adviezen van de Raad van State. — November 1954.

Rechtspraak.

Omnilegie, n° 11, november 1955:

Wetgeving.

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiek recht, n° 5, september 1955:

Dr W. Van Assche: De gemeente in de rechtspraak van de Raad van State. — Lic. M. De Wijngaert: De feitencontrole door de Belgische en de Franse Raad van State (slot).

Advocatenblad, n° 10, 15 december 1955:

Mr J. F. M. Molkenboer: De advocatuur als vrij beroep. — Mr H. Landberg: Het vrije woord bij de verdediging. — Mr H. J. Marius Gerlings: Mondelinge of schriftelijke procedure. — Mr Jos de Voort: Union Internationale des Avocats. — Mr H. C. G. L. Polak: 30 jaar Jonge Balie te Rotterdam. — Mr H. Landberg: Algemene bureaunkosten.

Nederlands Juristenblad, afl. 44, 17 december 1955:

Mr J. C. M. Leyten: Rechtvaardiging en Wetstoe-passing. — Mr J. A. De Jong: Kantonrechter of kinderechter? — Mr W. Hugenholtz: Een zeer nuttige « bijzondere voorwaarde ». — Mr J. W. F. X. de Rijk: Wanneer publicatie van echtscheidingsvonnissen? m.o. Red. — Mr H. Mulderije: Nog eens: Processieverbod en Grondwetsherziening. — Prof. J. C. van Oven: Schadel-plichtig.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, n° 4425, 17 december 1955:

Prof. Van Oven, vijftig jaar geleden gepromoveerd. — Mr Drukker: Enkele fiscale consequenties van huurkoopfinanciering van onroerend goed op erfpacht-basis (I). — Y. D. C. van Duyn: Fiscale notities. — Korte opmerkingen omtrent het ontwerp B. W.: Mr L. Roeleveld: Artikel 2.2.2.9; J. van der Elburg: Verkoop van registergoederen. — Prof. M. R. D. Kollé-wijn: Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Internationaale Privaatrecht (V).

Journal des Tribunaux, n° 4078, 18 décembre 1955:

Charles Van Reepingen: La rentrée du Vlaams Pleitgenootschap du Barreau de Bruxelles. — E. Reumont: Les barreaux cloisonnés. — Jurisprudence.

Recuils Dalloz et Sirey: 42e cahier, 17 décembre 1955:

Christian Gabolde: A quoi correspond le nouveau référé administratif? — R. Bouldès: La détermination, d'après la loi ou le droit coutumier helvétique, de la nationalité de la femme suisse épousant un Français sous l'empire de la loi du 10 août 1927, sans option pour la nationalité française. — J. Guionin: Le droit exclusif à pension de veuve de la première femme d'un bigame, même en cas de mariage putatif de la seconde. — Fernand Derrida: Emission de chèques sans provision et responsabilité du banquier complice. — Max le Roy: La preuve de la fraude en matière d'importation par mer sans déclaration.